

**rijksuniversiteit
 groningen**

**De mening van inwoners uit de
 gemeente Groningen over de
 mogelijkheid om windmolens te
 bouwen in Westpoort en Roodehaan**

Deel 1

Dr. Goda Perlaviciute, Dr. Lorenzo Squintani, Gido Metz, en George Slevin

Met de medewerking van:

Anne Ridder

Ronja Cordes

Clara Kubler

[21 februari 2020]

Introductie

De gemeente Groningen wil in 2035 CO₂-neutraal zijn om de opwarming van de aarde te beperken. Fossiele energiebronnen zoals steenkool, olie en aardgas moeten vervangen worden door duurzame energiebronnen zoals zonne- en windenergie.

Windmolens in Roodehaan (in de buurt van Engelbert/Haren) en **Westpoort** (in de buurt van Hoogkerk) zouden één mogelijkheid kunnen zijn om duurzame energie op te wekken. Windplatform Groningen, bestaande uit Grunneger Power, Natuur- en Milieufederatie Groningen, en de gemeente Groningen, verkent de mogelijkheden om windmolens in Westpoort en Roodehaan te ontwikkelen.

Publieke acceptatie is belangrijk voor het realiseren van een duurzame energietransitie. Het is daarom belangrijk om inzicht te krijgen in de meningen van mensen over de energietransitie, in het bijzonder over windmolens in Westpoort en Roodehaan.

De Rijksuniversiteit Groningen (RUG) heeft in oktober-november 2019 onafhankelijk onderzoek gedaan naar hoe men denkt over de mogelijkheid om windmolens te bouwen in Westpoort en Roodehaan. Dit onderzoek is medegefinancierd door de gemeente Groningen. Dit onderzoek maakt deel uit van het bredere onderzoek van de RUG naar publieke acceptatie van de energietransitie. Hierover kunt u meer lezen op www.rug.nl/onderzoekenergietransitie.

We hebben de meningen van mensen in **drie regio's** onderzocht, namelijk **binnen 500 meter** van de mogelijke windmolens, **binnen 1500 meter** van de mogelijke windmolens, en **buiten 1500 meter** van de mogelijke windmolens. Mensen konden de vragenlijst online invullen en het onderzoeksteam is tevens langs de deuren gegaan om papieren vragenlijsten uit de delen. We geven hieronder eerst een samenvatting van de belangrijkste conclusies uit dit onderzoek en vervolgens bespreken we uitgebreid het onderzoek en de resultaten.

Hoofdconclusies

Acceptatie windmolens

Hoe dicht men bij de windmolens woont, hoe lager de acceptatie van de mogelijke windmolens is. Vooral in Roodehaan is de acceptatie van de mogelijke windmolens binnen 500 meter zeer laag. Hoewel uit eerder onderzoek blijkt dat men over het algemeen windmolens op land redelijk acceptabel vindt, kunnen concrete windenergieprojecten die dicht bij mensen komen toch weerstand oproepen. Dit suggereert dat publieke acceptatie van hernieuwbare energiebronnen, in het bijzonder bij windenergie, niet overeen hoeft te komen met de acceptatie van concrete projecten. Bij dergelijke projecten zouden meerdere factoren een rol kunnen spelen, zoals de manier waarop de projecten worden ontwikkeld, welke gevolgen ze hebben voor de lokale gemeenschap, en hoe de kosten en baten worden verdeeld. We bespreken deze resultaten in hoofdstuk 2.1.

Waargenomen gevolgen windmolens

Men oordeelt het minst positief over de lokale gevolgen van de mogelijke windmolens, zoals de gevolgen voor de aantrekkelijkheid van de omgeving, de waarde van huizen en de kwaliteit van leven van mensen in de omgeving. Meer globale gevolgen van windmolens, zoals het verminderen van de klimaatverandering en de

betrouwbaarheid van de energievoorziening, worden positiever beoordeeld. Men ziet dus de mogelijke positieve gevolgen van windmolens op het klimaat en de energietransitie, maar tegelijkertijd maakt men zich zorgen over de lokale gevolgen van de windmolens. Dit kan een reden zijn waarom algemene publieke acceptatie van windmolens niet overeenkomt met acceptatie van concrete projecten. Opvallend is dat in Roodehaan mensen op 500 meter van de mogelijke windmolens ook negatief oordelen over de gevolgen van de windmolens op het klimaat en de energievoorziening. Dit kan te maken hebben met de zeer lage acceptatie van windmolens in dit gebied. Als mensen sterk tegen de windmolens zijn, zien ze wellicht ook geen positieve gevolgen van de windmolens. We bespreken deze resultaten in hoofdstuk 2.2.

Voorwaarden acceptatie

We hebben bewoners gevraagd welke voorwaarden voldoende zouden zijn om windmolens in Westpoort en Roodehaan te ontwikkelen. Het betrekken van de omwonenden bij de besluitvorming over de windmolens wordt als zeer belangrijke voorwaarde beschouwd. Het valt op dat in Roodehaan mensen binnen 500 meter van de mogelijke windmolens sterk de mening hebben dat windmolens nooit acceptabel zijn. We bespreken deze resultaten in hoofdstuk 2.3.

Compensaties

Deelnemers in alle regio's zijn het erover eens dat er compensaties moeten komen voor bewoners binnen 500 meter van de mogelijke windmolens. Een vast jaarlijks bedrag of woningen gasvrij maken, zijn hier het meest acceptabel. Mensen die dicht bij de windmolens wonen, denken in mindere mate dat ook regio's verderop moeten profiteren van de windmolens ten opzichte van mensen die verder weg wonen. We bespreken deze resultaten in hoofdstuk 2.4.

Vertrouwen

Mensen die dicht bij de mogelijke windmolens wonen en de windmolens het minst acceptabel vinden, hebben ook het minste vertrouwen in de betrokken partijen. Ze hebben het minste vertrouwen in de gemeente Groningen en net iets meer vertrouwen in Grunneger Power en Natuur- en Milieufederatie Groningen. Vooral in Roodehaan op 500 meter van de mogelijke windmolens is er weinig vertrouwen in betrokken partijen. We bespreken deze resultaten in hoofdstuk 3.

Publieksparticipatie in besluitvorming

Men wil betrokken worden bij veel verschillende beslissingen over de windmolens, vooral over het wel of niet windmolens ontwikkelen in Westpoort en Roodehaan. Net zoals in vorig onderzoek zien we dat men vraagstukken wil bespreken die bij het ontwikkelen van een project niet (meer) bespreekbaar zijn, zoals andere mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie. Verder zien we dat zodra projecten concreter worden en dichterbij mensen komen, men meer interactieve participatiemethodes wenst te hebben, zoals interactieve bijeenkomsten in de wijk. Het is zeer gewenst dat bewoners geïnformeerd worden en inspraak kunnen hebben over de windmolens, en in iets mindere mate dat ze zelf de beslissingen kunnen nemen. Echter, mensen die dicht bij de windmolens wonen willen in grotere mate zelf de beslissingen kunnen nemen, vooral in Roodehaan. Tenslotte oordeelt men in alle regio's kritisch over de huidige (op het moment van het onderzoek) mogelijkheden voor publieksparticipatie in het besluitvormingsproces. We bespreken deze resultaten in hoofdstuk 4.

Inhoudsopgave

Introductie	2
Hoofdstuk 1: Methode, deelnemers	5
1.1 Procedure	5
1.2 Deelnemers	6
1.2.1. <i>Leeftijd</i>	7
1.2.2 <i>Geslacht</i>	8
1.2.3. <i>Opleidingsniveaus</i>	9
1.2.4. <i>Inkomstenniveaus</i>	11
Hoofdstuk 2: Acceptatie windmolens in Westpoort/Roodehaan.....	12
2.1 Acceptatie windmolens.....	12
2.2 Waargenomen gevolgen van windmolens	12
2.3 Wanneer zijn windmolens acceptabel?	16
2.4 Acceptatie van verschillende vormen van compensaties.....	19
Hoofdstuk 3: Vertrouwen	22
Hoofdstuk 4: Participatie.....	25
4.1 Onderwerpen voor bewonersparticipatie	25
4.2 Methode van bewonersparticipatie.....	28
4.3 Vorm van participatie.....	30
4.4 Fase van besluitvorming	32
4.5 Niveau van besluitvorming	34
4.6 In hoeverre wilt u zelf betrokken worden bij de besluitvorming over windmolens?	36
Literatuur	37

Hoofdstuk 1: Methode, deelnemers

We hebben onderzoek gedaan naar publieke acceptatie van de mogelijke windmolens in Westpoort en Roodehaan en naar de mening van mensen over publieksparticipatie in de besluitvorming over windmolens.¹ We hebben vragenlijsten verspreid in drie regio's op verschillende afstanden van de mogelijke windmolens in Roodehaan en Westpoort:

Regio 1 (hierna 500m regio): omwonden binnen 500 meter van de mogelijke windmolens in Westpoort en Roodehaan. In Westpoort bevat dit gebied de buurten Vierverlaten en De Poffert, en een paar huizen hiertussen. In Roodehaan bevat dit gebied een deel van Engelbert en het gebied ten zuiden van de A7. In totaal wonen er ongeveer 160 huishoudens in deze twee gebieden.

Regio 2 (hierna 1500m regio): omwonden binnen 1500 meter van de mogelijke windmolens in Westpoort en Roodehaan. In Westpoort bevat dit gebied Hoogkerk en Oostwold. In Roodehaan bevat dit gebied een deel van Engelbert en een deel van Haren. In totaal wonen er ongeveer 6000 huishoudens in deze twee gebieden.

Regio 3 (hierna >1500m regio): mensen die in de buurt van de mogelijke windmolens wonen, maar wel verder dan 1500 meter. Specifiek hebben we mensen benaderd in de overige gebieden van Haren en in enkele wijken in de stad Groningen, met name De Held, Vinkhuizen Zuid, Coendersborg en Euroborg.

1.1 Procedure

De dataverzameling vond plaats in oktober - november 2019, nadat Windplatform de inwoners van 500m en 1500m regio's had geïnformeerd over de verkenning naar de mogelijke windmolens in Westpoort en Roodehaan. De bewoners werden door Windplatform per brief geïnformeerd (er werden ongeveer 6000 brieven gestuurd) en er werden twee informatiebijeenkomsten georganiseerd in beide gebieden op 14/15/16/17 oktober. In de aankondigingsbrief van Windplatform werden bewoners uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek van de RUG naar hun mening over de mogelijkheid om windmolens te ontwikkelen in Westpoort en Roodehaan, door online een vragenlijst in te vullen. Ook tijdens de informatiebijeenkomsten werd men verwezen naar de online vragenlijst. Vervolgens hebben de onderzoekers in de tweede week van oktober ongeveer 1000 flyers verspreid in de 500m en 1500 m regio's, met een QR-code en tevens een link naar de online vragenlijst.

Vervolgens zijn bewoners in alle drie regio's ook nog deur-aan-deur benaderd door onderzoekers en onderzoeksassistenten van de RUG met een papieren versie van de vragenlijst. Bewoners werden op meerdere avonden tussen 17.30 en 20.00 benaderd in oktober en november: 500m regio in de laatste week van oktober, 1500m regio in de eerste twee weken van november, en >1500m regio in de laatste twee weken van november. Wanneer mensen aangaven interesse te hebben in deelname, kregen zij een vragenlijst uitgereikt die op een afgesproken moment weer opgehaald werd door een onderzoeker of onderzoeksassistent. Daarnaast bestond de mogelijkheid om de vragenlijst zelf terug te sturen in een portovrije retourenvelop, mocht de deelnemer

---

¹ Bij het opstellen van dit rapport zijn enkele persoonlijke gegevens van de deelnemers verwerkt. Alle gegevens zijn strikt vertrouwelijk verwerkt in overeenstemming met het privacy-beleid van de Rijksuniversiteit Groningen.

de vragenlijst nog niet ingevuld hebben of niet thuis zijn op het moment van ophalen. Als mensen de vragenlijst al online hadden ingevuld, werden ze bedankt en kregen ze geen vragenlijst meer.

De inhoud van de deur-aan-deur en de online vragenlijst voor de 500m en 1500m regio's was hetzelfde. In de vragenlijst in de >1500m regio werden grotendeels dezelfde vragen gesteld, maar waren de twee gebieden Westpoort en Roodehaan samengenomen; er zijn dus geen aparte vragen gesteld over zowel Westpoort als Roodehaan. Het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer 15-20 minuten. Voor eventuele vragen konden mensen contact opnemen met één van de hoofdonderzoekers via email of telefoon. Twee personen hebben gebruik gemaakt van deze mogelijkheid om wat meer informatie te krijgen over de vragenlijst en dit onderzoek.

1.2 Deelnemers

De online vragenlijst is 220 keer ingevuld (voornamelijk in oktober). In totaal zijn 42 online vragenlijsten niet meegenomen in de analyse omdat men gaf geen toestemming om de data te gebruiken². Later gaven sommige mensen aan dat ze de online vragenlijst niet hebben ingevuld omdat ze de aankondigingsbrief van Windplatform met de uitnodiging naar dit onderzoek niet hebben gezien.

Deur-aan-deur werden 997 vragenlijsten aangeboden (mensen die niet thuis waren niet meegerekend), waarvan er werden 728 vragenlijsten uitgereikt. Een reden om niet mee te doen aan het onderzoek was vaak dat mensen geen tijd of interesse hadden. Sommige mensen gaven bij het ophaalmoment aan alsnog geen tijd of interesse te hebben om mee te doen aan het onderzoek. Een aantal keer vond men de vragenlijst te moeilijk om in te vullen en ook gaf men een aantal keer aan de vragenlijst te lang te vinden. Een aantal vragenlijsten is met een retourenvelop teruggekomen. In totaal hebben we 509 vragenlijsten opgehaald en ontvangen met een retourenvelop (**responsratio 51,05%**).

In totaal bevat onze steekproef **687 deelnemers**. Onderverdeeld onder de verschillende zoekgebieden, kwamen 216 deelnemers uit zoekgebied Westpoort (31 uit 500m regio en 185 uit 1500m regio), 254 uit zoekgebied Roodehaan (47 uit 500m regio en 207 uit 1500m regio) en 217 uit >1500m regio.

Hieronder beschrijven we de demografische kenmerken van de steekproef. Deze hebben we vergeleken met de populaties in de relevante gebieden, waarbij belangrijk is om te melden dat niet voor iedere wijk zijn de populatie-gegevens beschikbaar. Daarnaast hebben we niet alle huishoudens in de betrokken wijken benaderd. Daarom zijn de demografische kenmerken van onze steekproef niet direct te vergelijken met de kenmerken van de populatie in deze gebieden.

---

² Enkele online vragenlijsten waarvoor wel toestemming is verleend voor datagebruik, maar die niet of slechts gedeeltelijk zijn ingevuld, hebben wij wel meegenomen in de analyses.

1.2.1. Leeftijd

De **leeftijd** in de steekproef werd vergeleken met de beschikbare gegevens over leeftijd in de relevante gebieden uit data van het CBS.³ Zie Figuur 1 voor een overzicht.

500m en 1500m regio's

Westpoort

De gemiddelde **leeftijd** van de deelnemers in **Westpoort** is 51,27 jaar, met een minimum van 15 en een maximum van 85 jaar⁴; 62 deelnemers hebben hun leeftijd niet vermeld. De verdeling respondenten over de leeftijdsgroep 25-45 komt overeen met de populatie in een deel van het zoekgebied (Hoogkerk en omstreken.) De leeftijdsgroepen 16-25 en 65+ zijn ondervertegenwoordigd en de leeftijdsgroep 45-65 is oververtegenwoordigd vergeleken met de populatie in Hoogkerk e.o.

Roodehaan

De gemiddelde **leeftijd** van de deelnemers in **Roodehaan** is 51,85 jaar, met een minimum van 24 en een maximum van 85 jaar; 35 deelnemers hebben hun leeftijd niet vermeld. De leeftijdsgroepen 16-25 en 65+ zijn ondervertegenwoordigd, en de leeftijdsgroepen 25-45 en 45-65 zijn oververtegenwoordigd in onze steekproef vergeleken met de populaties van Engelbert en Haren.

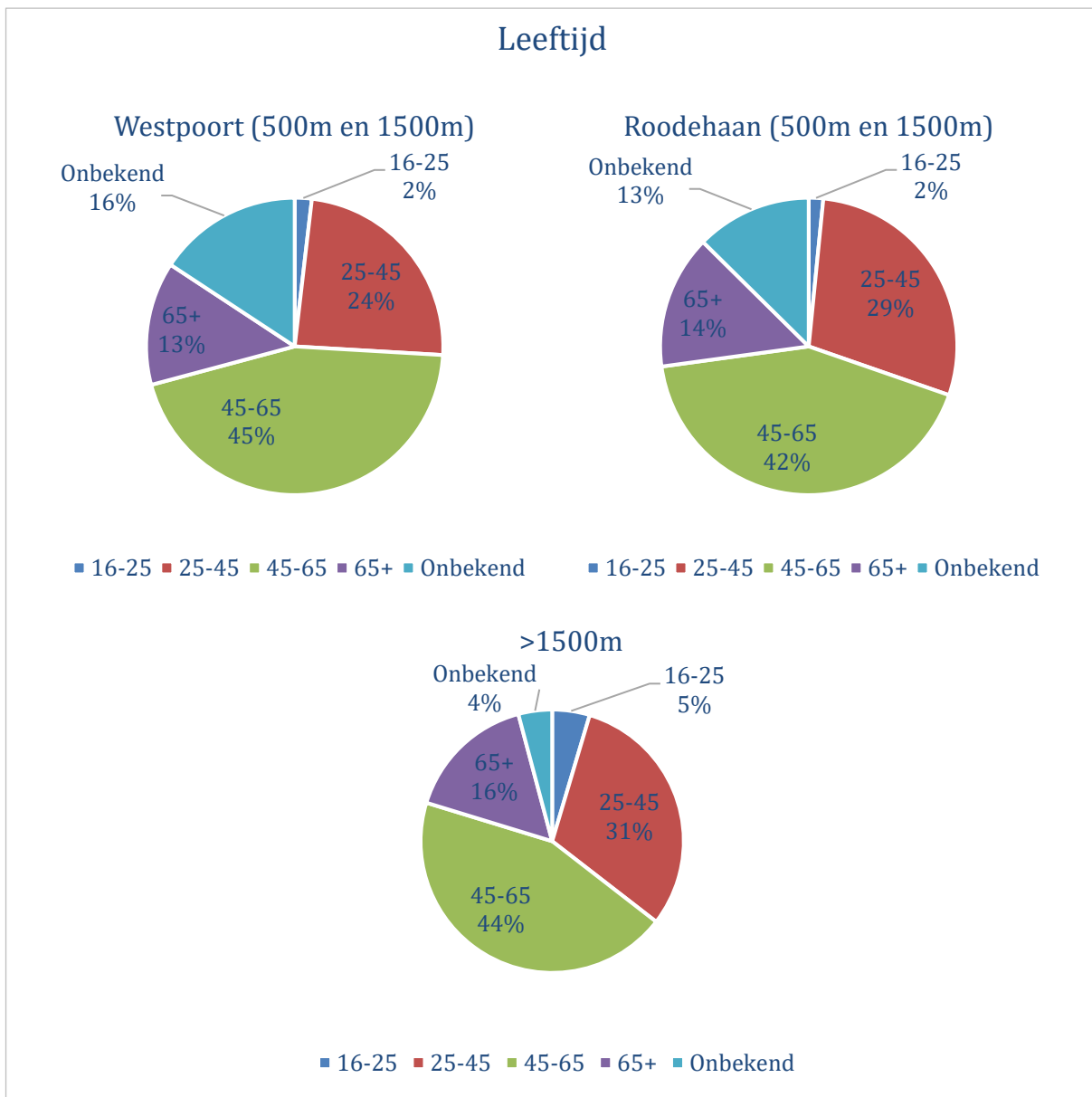
>1500m regio

De gemiddelde **leeftijd** van de deelnemers in **regio 3** is 49,93 jaar, met een minimum van 19 en een maximum van 83 jaar; 9 deelnemers hebben hun leeftijd niet vermeld. De verdeling respondenten over de leeftijdsgroepen 25-45 en 65+ komt ongeveer overeen met de populatie van de gemeente Groningen. De leeftijdsgroep 15-25 is ondervertegenwoordigd en de leeftijdsgroep 45-65 is hiermee oververtegenwoordigd in vergelijking met de populatie in de gemeente Groningen.

---

³ Informatie over alle genoemde populaties is afkomstig uit de dataset 'Kerncijfers wijken en buurten 2018' van het CBS. Zie <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84286NED/table?dl=24FEE>

⁴ Een respondent heeft een leeftijd van 5 aangegeven. Omdat dit waarschijnlijk een typefout betreft, is deze waarde niet als minimum gerapporteerd.

Figuur 1: Leeftijdsgroepen

1.2.2 Geslacht

Het **geslacht** in de steekproef werd vergeleken met de beschikbare gegevens over geslacht in de relevante gebieden uit data van het CBS.⁵

500m en 1500m regio's

Westpoort

De deelnemers in Westpoort waren 70 **vrouwen** (37%) en 116 **mannen** (62%); twee deelnemers hebben “anders” aangegeven en 28 deelnemers hebben hun geslacht niet vermeld. Vergeleken met de populatie van Hoogkerk e.o., zijn mannen in onze steekproef oververtegenwoordigd in dit gebied.

⁵ Informatie over alle genoemde populaties is afkomstig uit de dataset ‘Kerncijfers wijken en buurten 2018’ van het CBS. Zie <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84286NED/table?dl=24FEE>

Roodehaan

De deelnemers in Roodehaan waren 94 **vrouwen** (41%) en 133 **mannen** (58%) uit zoekgebied **Roodehaan** deel aan het onderzoek; twee deelnemers hebben “anders” aangegeven en 25 deelnemers hebben hun geslacht niet vermeld.

Vergeleken met de populaties van Engelbert en Haren, zijn mannen oververtegenwoordigd in onze steekproef in dit gebied.

>1500m regio

De deelnemers in regio 3 waren 106 **mannen** (50%) en 106 **vrouwen** (50%); 5 deelnemers hebben hun geslacht niet vermeld. Dit komt overeen met de populatie van de gemeente Groningen.

1.2.3. Opleidingsniveaus

Tabel 1 geeft aan welke specifieke onderwijsvormen tot de niveaus laag, middelbaar en hoog behoren in dit onderzoek. Het **opleidingsniveau** in de steekproef werd vergeleken met de beschikbare gegevens over opleidingsniveaus in de relevante gebieden uit de basismonitor Gemeente Groningen van het CBS.^{6,7}

Tabel 1: Opleidingscategorieën

Onderwijsniveau (Categorie)	Specifieke onderwijsniveau (als gevraagd in de vragenlijst)
Laag	basisonderwijs/lagere school vmbo-basisberoepsgericht of kaderberoepsgericht vmbo-theoretische of gemengde leerweg, mavo onderbouw havo/vwo, mbo niveau 1
Middelbaar	mbo niveau 2, 3, 4 havo, vwo, gymnasium propedeuse hbo/wo
Hoog	hoger beroepsonderwijs (hbo, heao, hts) wetenschappelijk onderwijs (universiteit) postacademisch doctoraat
Onbekend	Zeg ik liever niet Niet ingevuld

500m en 1500m regio's

Westpoort

Vergeleken met de beschikbare gegevens over de opleidingsniveaus in Hoogkerk, ligt het percentage lager en middelbaar opgeleiden in onze steekproef lager dan in de populatie. Het percentage hoger opgeleiden in onze steekproef is hoger dan in de populatie.

Roodehaan

Vergeleken met de beschikbare gegevens over de opleidingsniveaus in Haren, ligt het percentage lager en middelbaar opgeleiden in onze steekproef lager dan in de

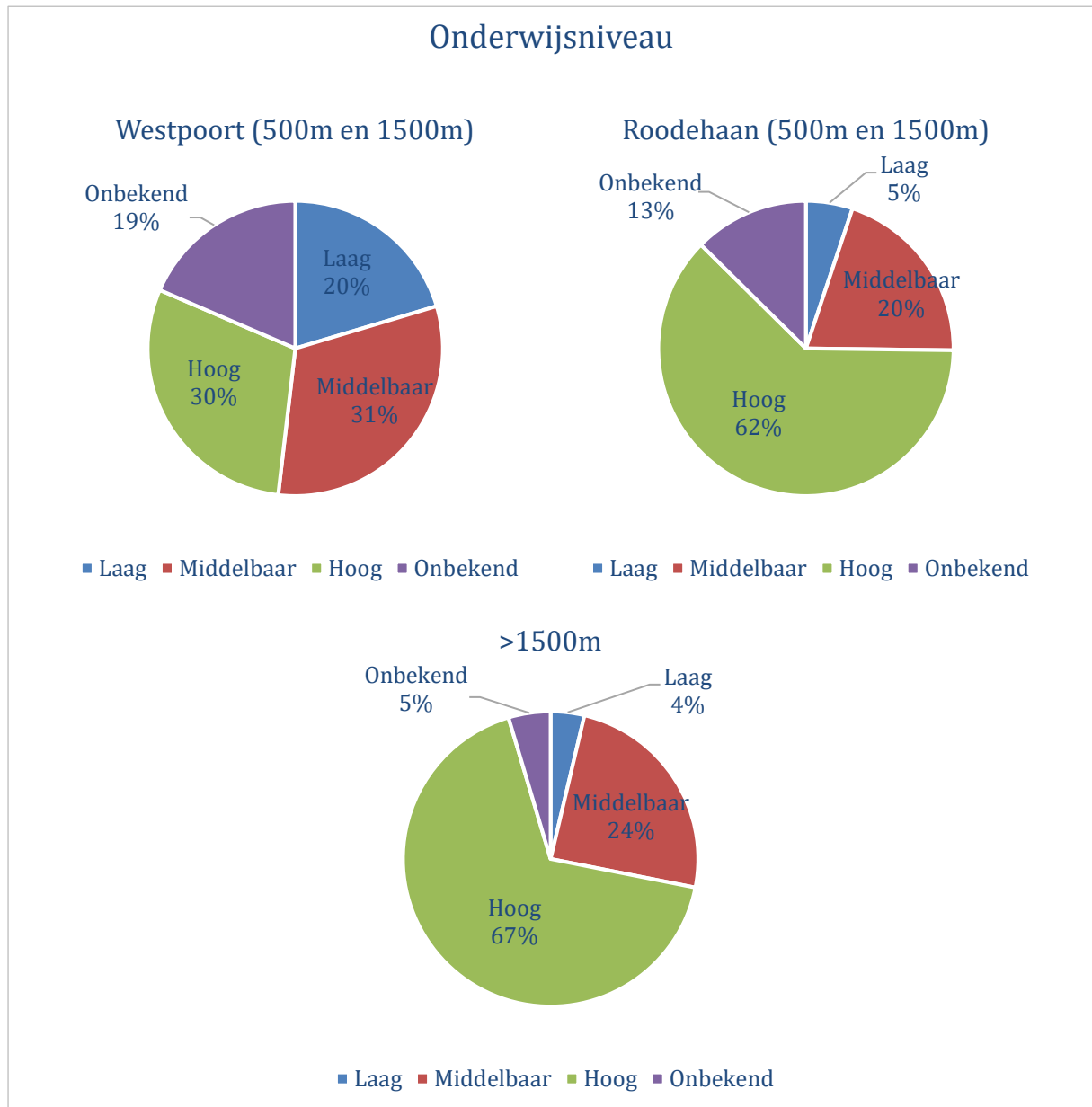
⁶ <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2018/26/aanvulling-basismonitor-gemeente-groningen-2018>

⁷ <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2018/42/aanvulling-basismonitor-gemeente-haren-2018>

populatie. Het percentage hoger opgeleiden in onze steekproef is hoger dan in de populatie.

>1500m regio

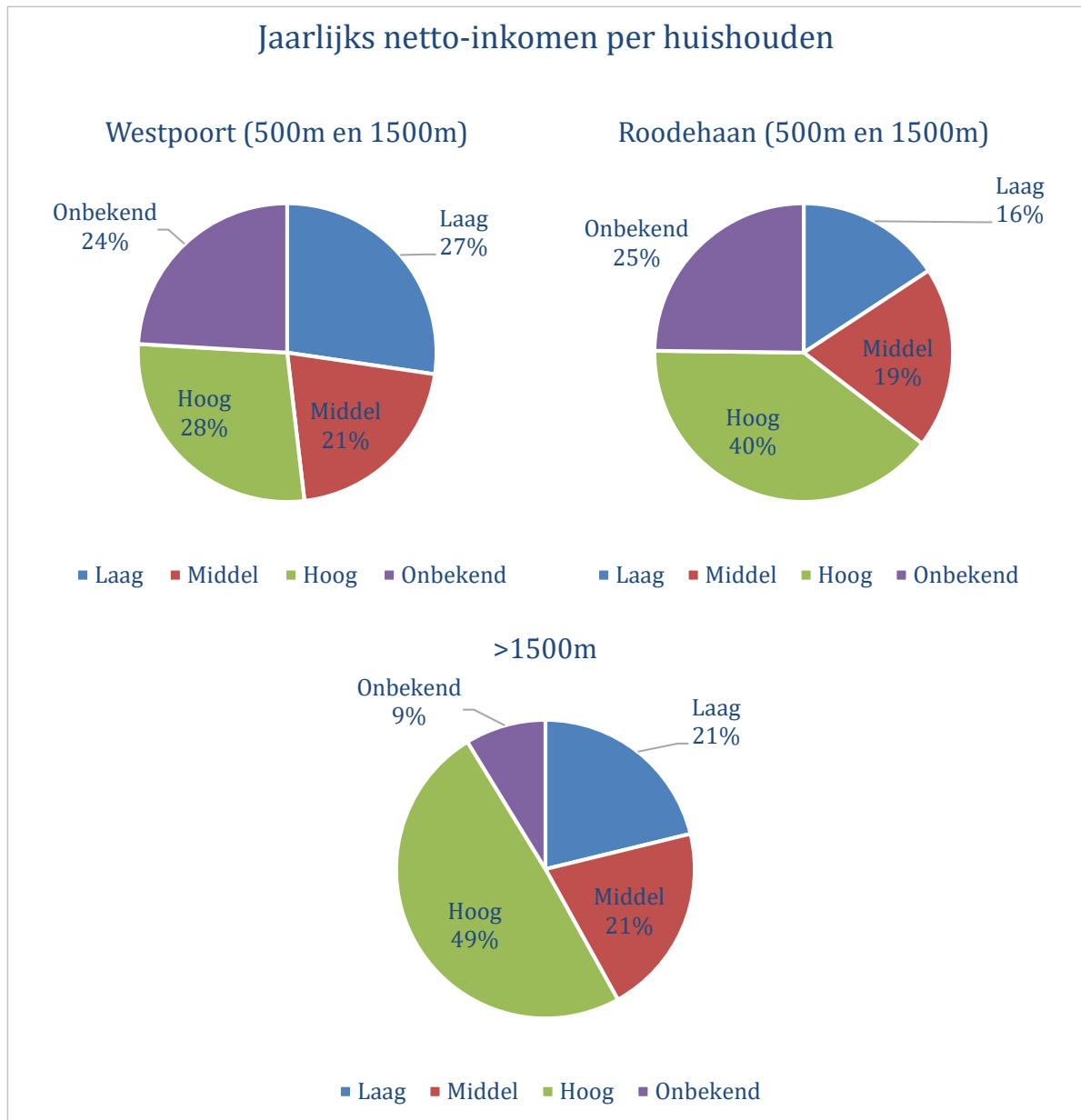
Vergeleken met de beschikbare gegevens over de opleidingsniveaus in de gemeente Groningen, ligt het percentage lager en middelbaar opgeleiden in onze steekproef lager dan in de populatie. Het percentage hoger opgeleiden in onze steekproef is hoger dan in de populatie.

Figuur 1: Het onderwijsniveau van de deelnemers.

1.2.4. Inkomstenniveaus

Op basis van de **inkomstenniveaus** van respondenten, hebben we drie hoofdcategorieën samengesteld: laag (<€30.000), midden (€30.000-€40.000), hoog (>€40.000) (zie Figuur 4).⁸ De niveaus laag, midden en hoog inkomen zijn in dit onderzoek relatief aan de inkomensniveaus van onze steekproef. Ze hoeven dus niet overeen te komen met de gangbare indeling van inkomensniveaus in Nederland.

Figuur 2: Jaarlijks netto-inkomen per huishouden

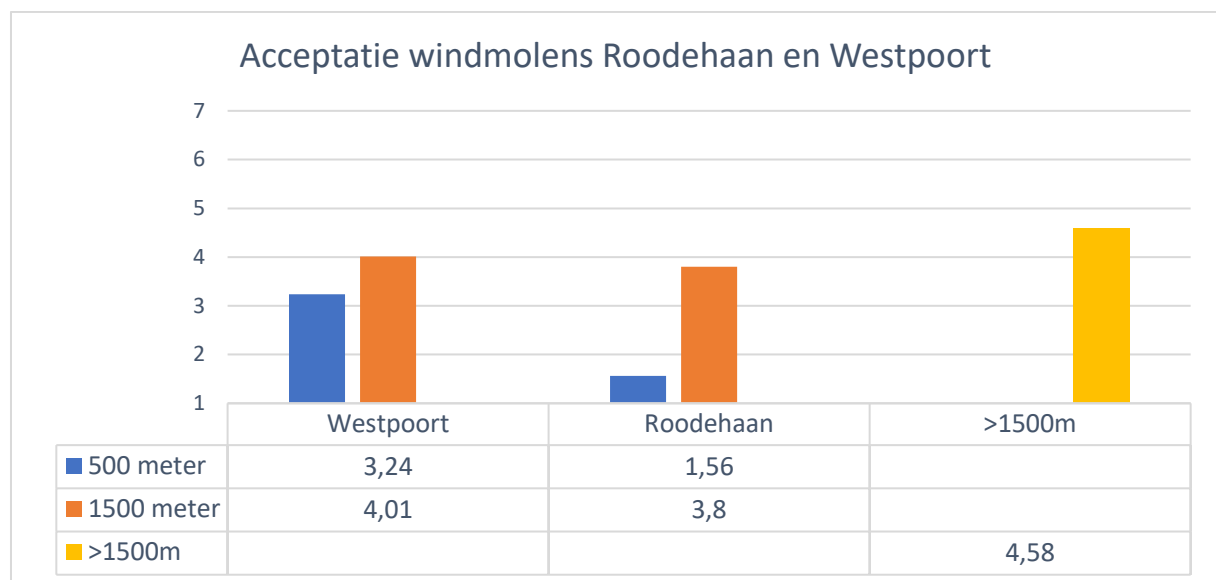
⁸ Volgens het CBS lag het jaarinkomen per inwoner in de verschillende zoekgebieden tussen de €22.000 en €30.800. In dit onderzoek is echter niet gevraagd naar het jaarinkomen per inwoner, maar per huishouden. De inkomenscijfers zijn daarom niet geheel te vergelijken met de cijfers van het CBS.

Hoofdstuk 2: Acceptatie windmolens in Westpoort/Roodehaan

We hebben vragen gesteld over de waargenomen gevolgen van windmolens in Westpoort/Roodehaan (2.1), hoe acceptabel men het vindt om windmolens te plaatsen in Westpoort/Roodehaan (2.2) en onder welke voorwaarden (2.3) en hoe men oordeelt over verschillende manieren van compensatie (2.4).

2.1 Acceptatie windmolens

We hebben acceptatie gemeten door te vragen hoe *acceptabel* (van 1 ‘heel onacceptabel’ tot 7 ‘heel acceptabel’) en hoe *noodzakelijk* (van 1 ‘helemaal niet noodzakelijk’ tot 7 ‘heel noodzakelijk’) men het ontwikkelen van windmolens in Westpoort/Roodehaan vindt. Daarnaast hebben we gevraagd in hoeverre men tegen dan wel voor het ontwikkelen van windmolens in Westpoort/Roodehaan is (van 1 ‘helemaal tegen’ tot 7 ‘helemaal voor’). De antwoorden op deze drie vragen hangen sterk samen, en zijn daarom samengevoegd tot één schaal voor acceptatie.

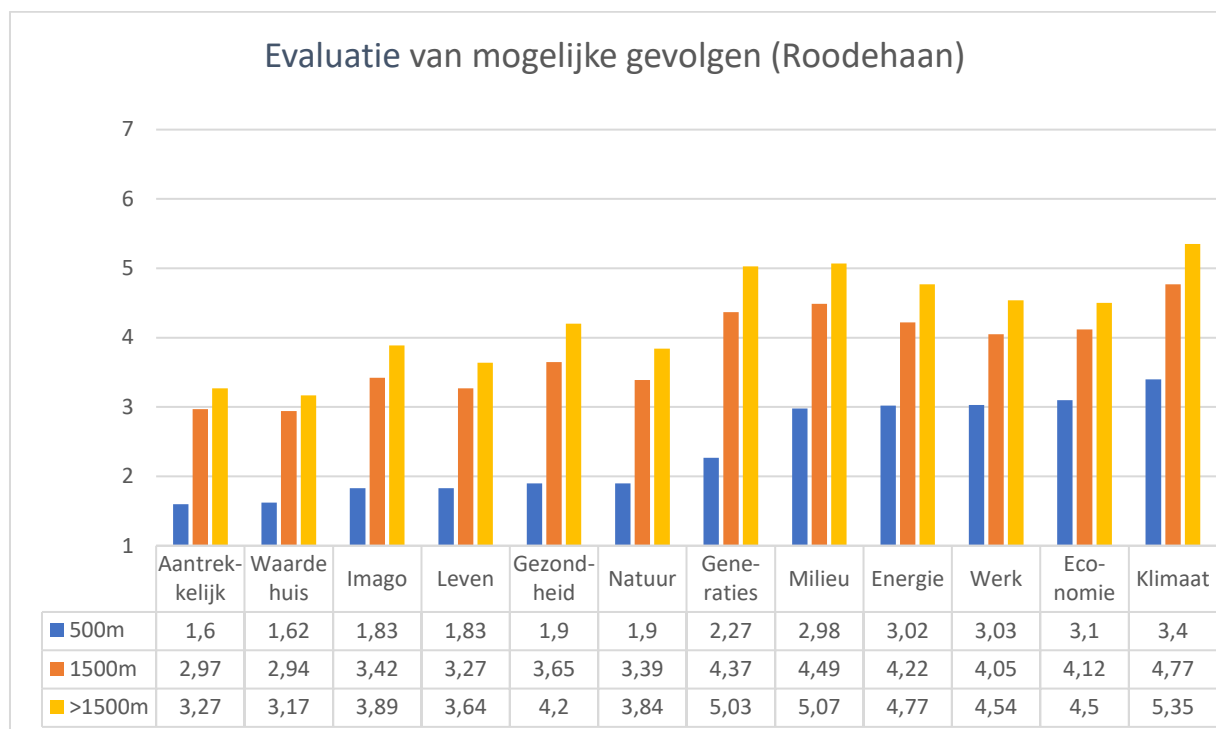
Figuur 5: acceptatie van windmolens in Westpoort en Roodehaan.

De acceptatie van windmolens is het laagst onder bewoners binnen 500 meter van de mogelijke windmolens, vooral in Roodehaan. In gebieden binnen 1500 meter is de acceptatie iets hoger, maar nog steeds net rond of onder het middelpunt van de schaal. De acceptatie van windmolens op meer dan 1500 afstand komt overeen met de acceptatie van windmolens op land onder bewoners in de provincie Groningen ($M= 4.64$; Perlaviciute & Squintani, 2019). Dit suggereert dat hoewel men windmolens op land over het algemeen redelijk acceptabel vindt, concrete windenergieprojecten die dicht bij mensen komen als nog weerstand oproepen.

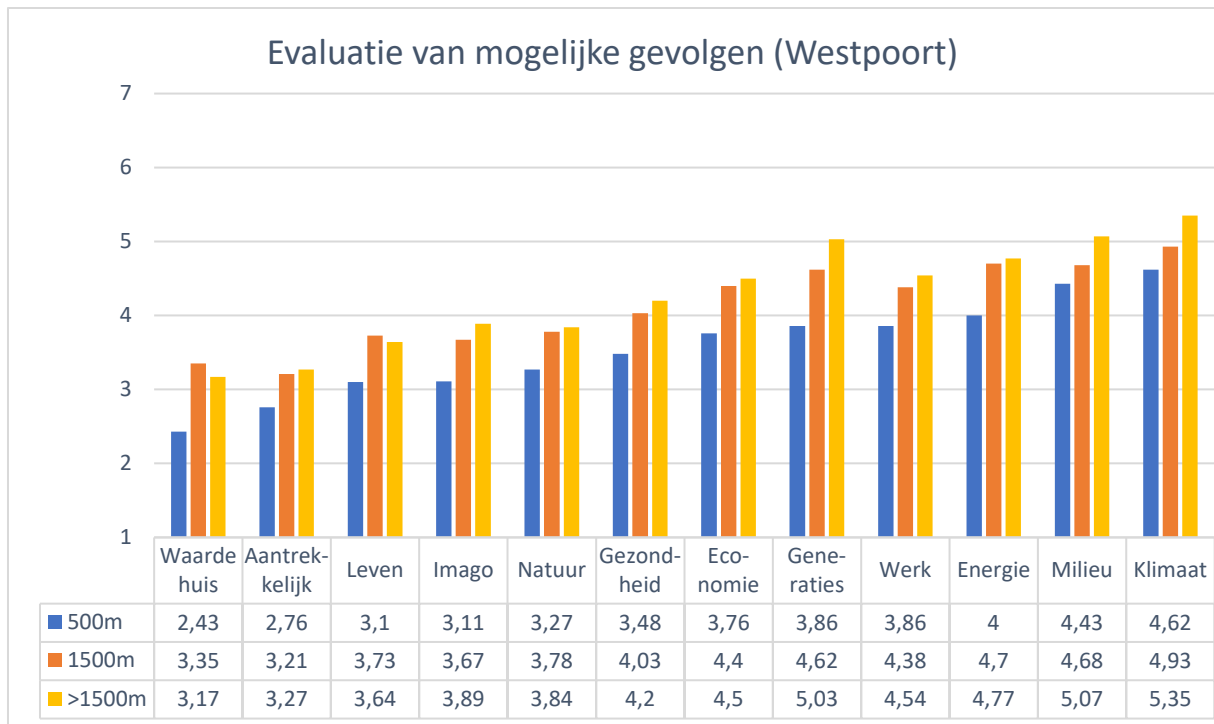
2.2 Waargenomen gevolgen van windmolens

We hebben gevraagd hoe men oordeelt over de onderstaande gevolgen van windmolens in Westpoort/Roodehaan (van 1 ‘heel negatief’ tot 7 ‘heel positief’) en hoe belangrijk men deze gevolgen vindt (van 1 ‘helemaal niet belangrijk’ tot 7 ‘heel belangrijk’):

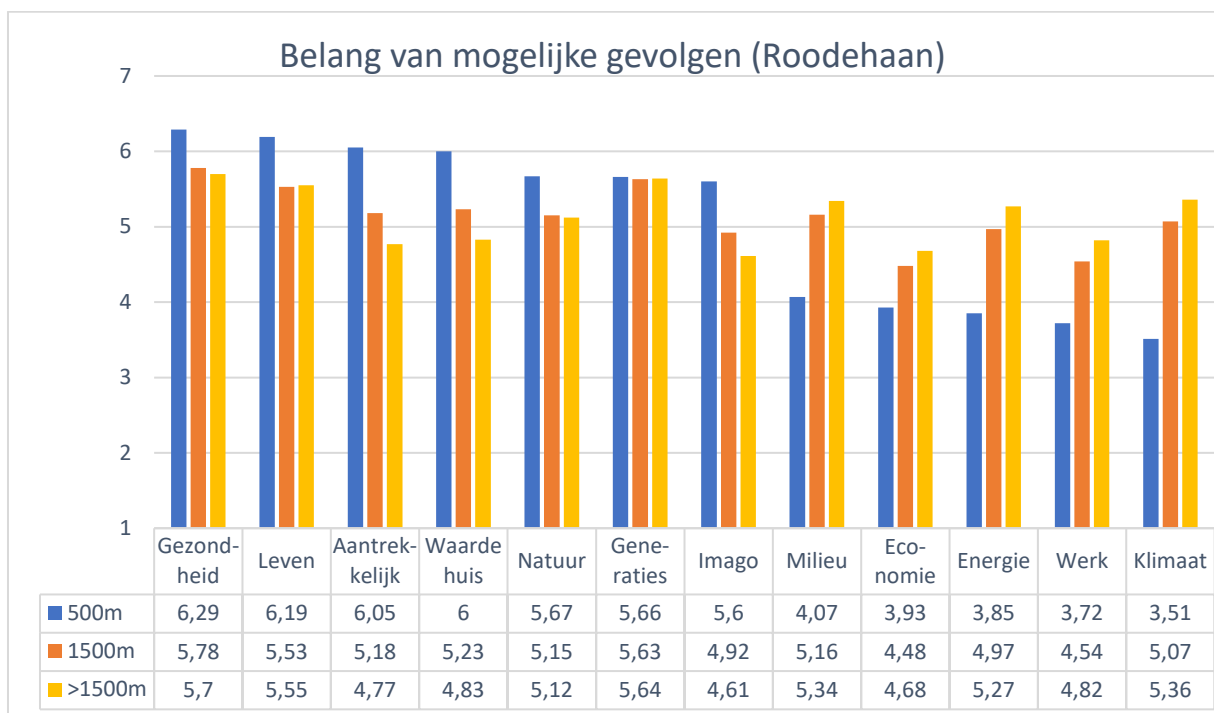
- *Het verminderen van klimaatverandering (klimaat);*
- *Het milieu (milieu);*
- *De natuur in de omgeving (natuur);*
- *De waarde van huizen in de omgeving (waarde huis);*
- *De kwaliteit van leven van mensen in de omgeving (leven);*
- *De toekomstige generaties (generaties);*
- *De betrouwbaarheid van de energievoorziening (energie);*
- *De gezondheid van mensen in de omgeving (gezondheid);*
- *Het imago van de omgeving (imago);*
- *De aantrekkelijkheid van de omgeving (aantrekkelijk);*
- *De lokale economie in de gemeente Groningen (economie);*
- *De werkgelegenheid in de gemeente Groningen (werk).*

Figuur 6: hoe negatief of positief men oordeelt over verschillende gevolgen van windmolens in Roodehaan (van 1 ‘heel negatief’ tot 7 ‘heel positief’). Notitie: deelnemers buiten 1500 meter hebben tegelijkertijd de gevolgen van windmolens in Roodehaan en Westpoort beoordeeld.

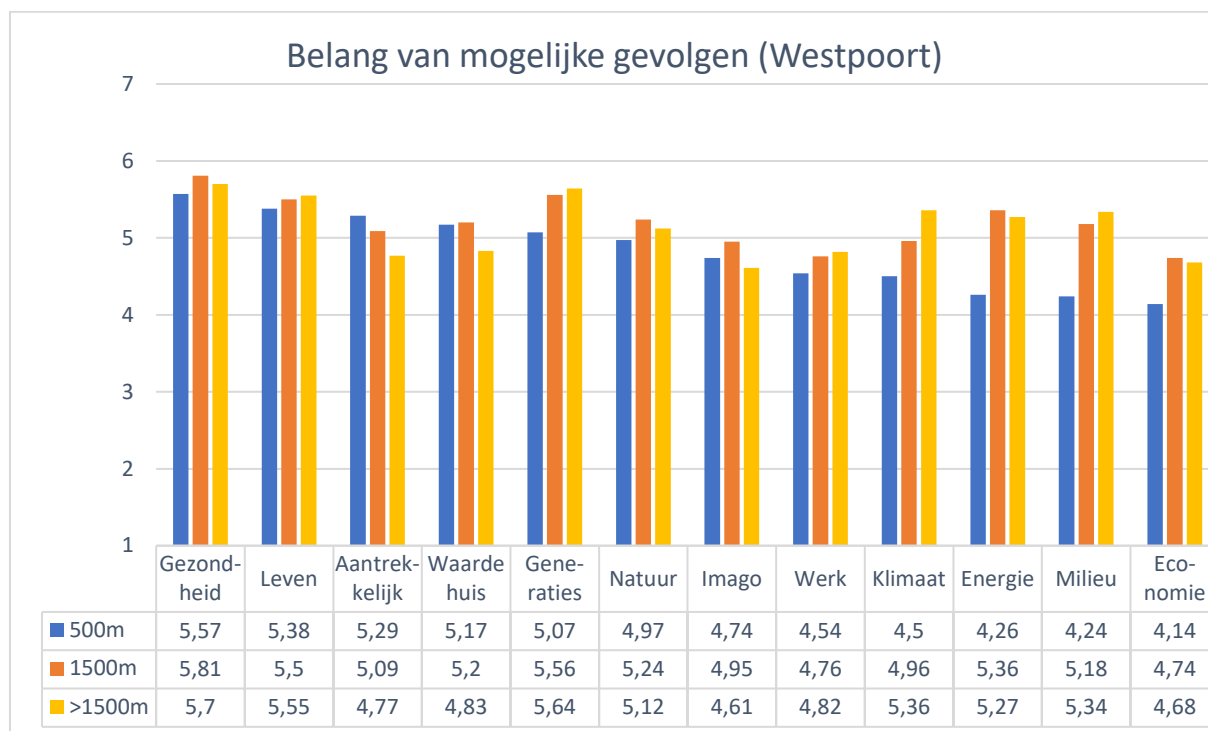

Figuur 7: hoe negatief of positief men oordeelt over verschillende gevolgen van windmolens in Westpoort (van 1 'heel negatief' tot 7 'heel positief'). Notitie: deelnemers buiten 1500 meter hebben tegelijkertijd de gevolgen van windmolens in Roodehaan en Westpoort beoordeeld.

Figuur 8: de mate waarin men verschillende gevolgen van windmolens in Roodehaan belangrijk vindt (van 1 'helemaal niet belangrijk' tot 7 'heel belangrijk'). Notitie:

deelnemers buiten 1500 meter hebben tegelijkertijd de gevolgen van windmolens in Roodehaan en Westpoort beoordeeld.

Figuur 9: de mate waarin men verschillende gevolgen van windmolens in Westpoort belangrijk vindt (van 1 ‘helemaal niet belangrijk’ tot 7 ‘heel belangrijk’). Notitie: deelnemers buiten 1500 meter hebben tegelijkertijd de gevolgen van windmolens in Roodehaan en Westpoort beoordeeld.

Uit figuur 6 en 7 blijkt dat mensen positiever oordelen over de *algemene* gevolgen van windmolens,⁹ dan de gevolgen van windmolens in hun *directe omgeving*.¹⁰ Dit kan een reden zijn waarom algemene publieke acceptatie van windmolens niet overeenkomt met acceptatie van concrete projecten.

Hoe dichterbij de mogelijke windmolens mensen wonen, hoe negatiever ze oordelen over de gevolgen van de windmolens. Vooral bewoners binnen 500 meter in Roodehaan oordelen negatief over alle gevolgen van windmolens, zowel de lokale als de algemene gevolgen. Dit kan te maken hebben met de zeer lage acceptatie van windmolens in dit gebied.

Uit figuur 8 en 9 blijkt dat men binnen 1500 meter of verder van de mogelijke windmolens alle gevolgen van de windmolens min of meer belangrijk vindt. Voor bewoners binnen 500 meter zijn vooral de lokale gevolgen het meest belangrijk, terwijl de algemene gevolgen als minder belangrijk worden beschouwd, vooral onder bewoners in Roodehaan (zie Figuur 8).

⁹ Zoals de gevolgen voor het verminderen van de klimaatverandering en het milieu, toekomstige generaties, de betrouwbaarheid van de energievoorziening, de lokale economie, en werkgelegenheid in de gemeente Groningen.

¹⁰ Zoals de waarde van huizen, de kwaliteit van leven en gezondheid van omwonenden, de natuur in de omgeving, en het imago en aantrekkelijkheid van de omgeving.

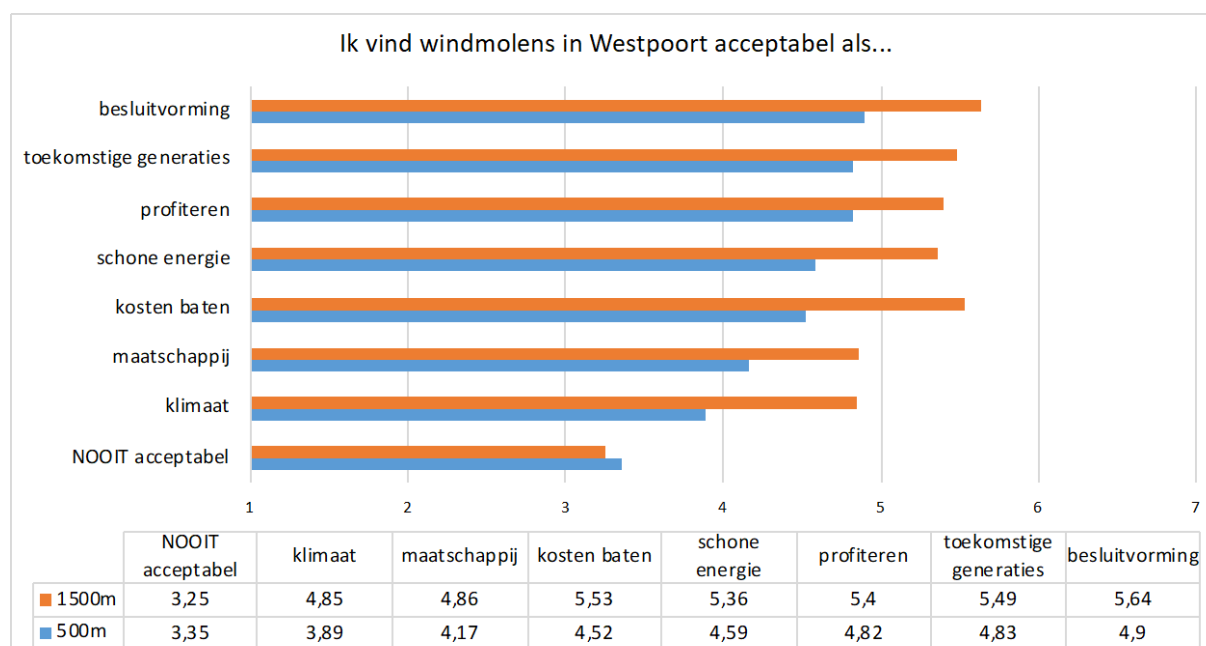
2.3 Wanneer zijn windmolens acceptabel?

We hebben mensen gevraagd welke voorwaarden voldoende zouden zijn om windmolens in Westpoort/Roodehaan te ontwikkelen. Deelnemers hebben aangegeven in welke mate ze het eens zijn (van 1 ‘helemaal oneens’ tot 7 ‘helemaal eens’) met de volgende stellingen: *Ik vind windmolens in Roodehaan acceptabel als...*

- *het klimaatverandering helpt te verminderen (klimaat);*
- *het positieve gevolgen heeft voor de maatschappij (maatschappij);*
- *de omwonenden betrokken zijn bij de besluitvorming over de windmolens (besluitvorming);*
- *de omwonenden profiteren van de opbrengsten van windenergie (profiteren);*
- *de omwonenden schone energie kunnen gebruiken (schone energie);*
- *de kosten en baten eerlijk worden verdeeld tussen rijke en minder rijke mensen (kosten en baten);*
- *het goed is voor toekomstige generaties (toekomstige generaties).*

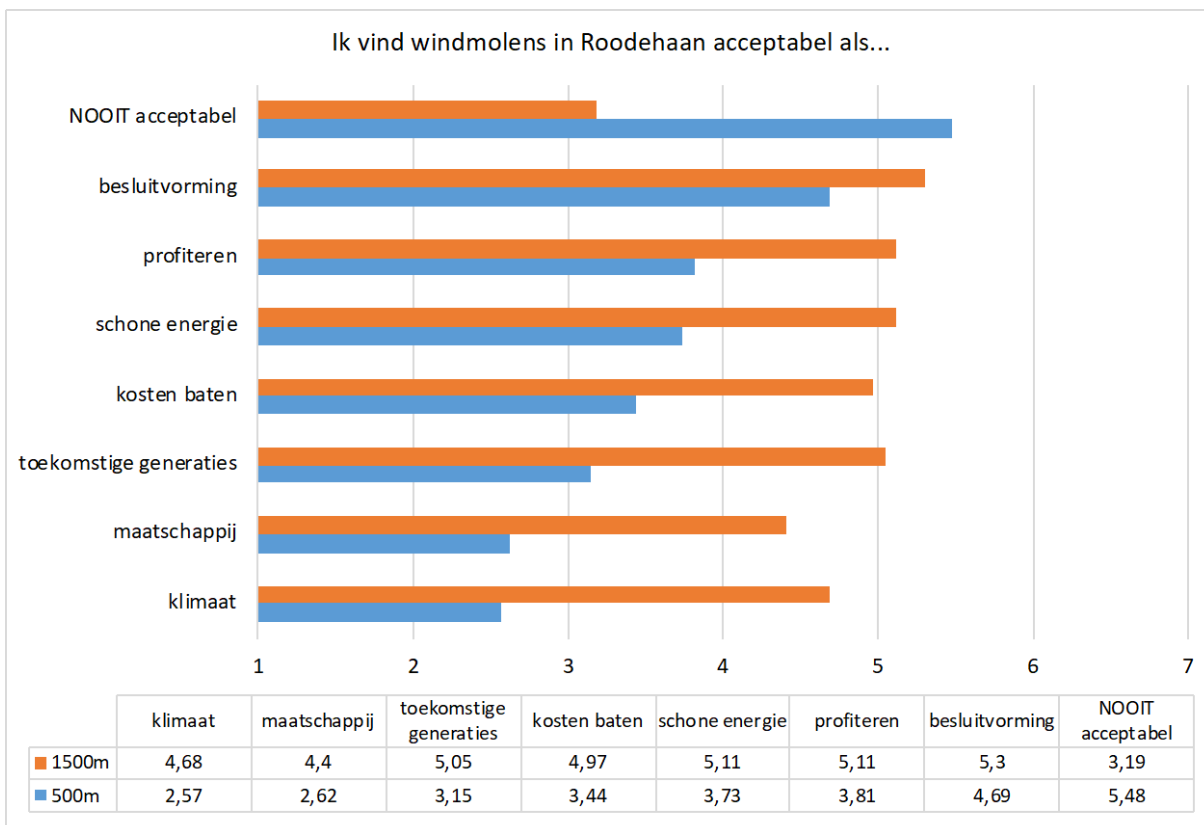
Tot slot konden deelnemers aangeven in welke mate ze het eens zijn met de stelling:

- *Windmolens in Westpoort/Roodehaan zijn NOOIT acceptabel (NOOIT acceptabel).*

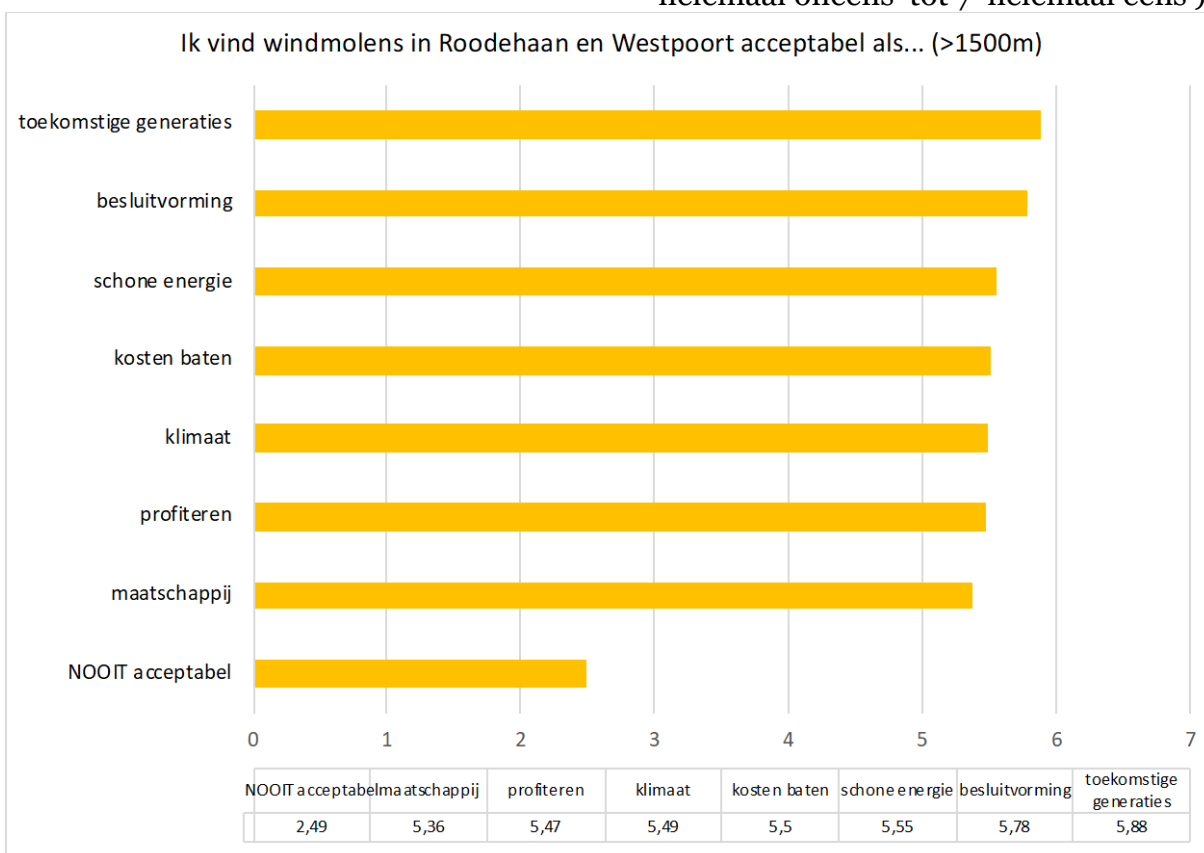

Figuur 10: voorwaarden voor het ontwikkelen van windmolens in Westpoort (van 1 ‘helemaal oneens’ tot 7 ‘helemaal eens’).

Figuur 11: voorwaarden voor het ontwikkelen van windmolens in Roodehaan (van 1 ‘helemaal oneens’ tot 7 ‘helemaal eens’).

Figuur 12: voorwaarden voor het ontwikkelen van windmolens in Roodehaan en Westpoort onder mensen op meer dan 1500 meter afstand (van 1 ‘helemaal oneens’ tot 7 ‘helemaal eens’).

Opvallend is dat bewoners binnen 500 meter in Roodehaan sterk aangeven dat windmolens in Roodehaan nooit acceptabel zijn. Dit suggereert nogmaals dat de acceptatie van windmolens in dit gebied zeer laag is, onder welke voorwaarden dan ook. Binnen 500 meter in Westpoort evenals in gebieden verderop, geven mensen relatief weinig aan dat windmolens nooit acceptabel zijn.

Een zeer belangrijke voorwaarde voor acceptatie is het betrekken van de omwonenden bij de besluitvorming over de mogelijke windmolens. In alle gebieden geeft men vrij sterk aan dat windmolens acceptabel zouden kunnen zijn als de omwonenden betrokken worden bij de besluitvorming over de windmolens. Andere voorwaarden, bijvoorbeeld wanneer bewoners kunnen profiteren van de opbrengsten van windenergie en wanneer ze schone energie kunnen gebruiken, zouden ook kunnen bijdragen aan hogere acceptatie. Roodehaan blijft hier een uitzondering, waar men het binnen 500 meter er gemiddeld niet mee eens is dat deze andere voorwaarden voldoende zouden kunnen zijn om de windmolens te ontwikkelen.

2.4 Acceptatie van verschillende vormen van compensaties

We hebben mensen gevraagd hoe acceptabel (van 1 'heel onacceptabel' tot 7 'heel acceptabel') en noodzakelijk (van 1 'helemaal niet noodzakelijk' tot 7 'heel noodzakelijk') zij verschillende mogelijkheden vinden voor de omwonenden om te profiteren van de opbrengsten van windenergie. De antwoorden op deze twee vragen hangen sterk samen, en zijn daarom samengevoegd tot één schaal voor acceptatie van compensatie. Deelnemers hebben aangegeven hoe acceptabel ze verschillende compensaties (zie hieronder) vinden voor zowel omwonenden binnen 500 meter en 1500 meter van de mogelijke windmolens, alsmede voor mensen op meer dan 1500 meter afstand:

Mogelijke compensaties voor mensen binnen 500 meter van de windmolens:

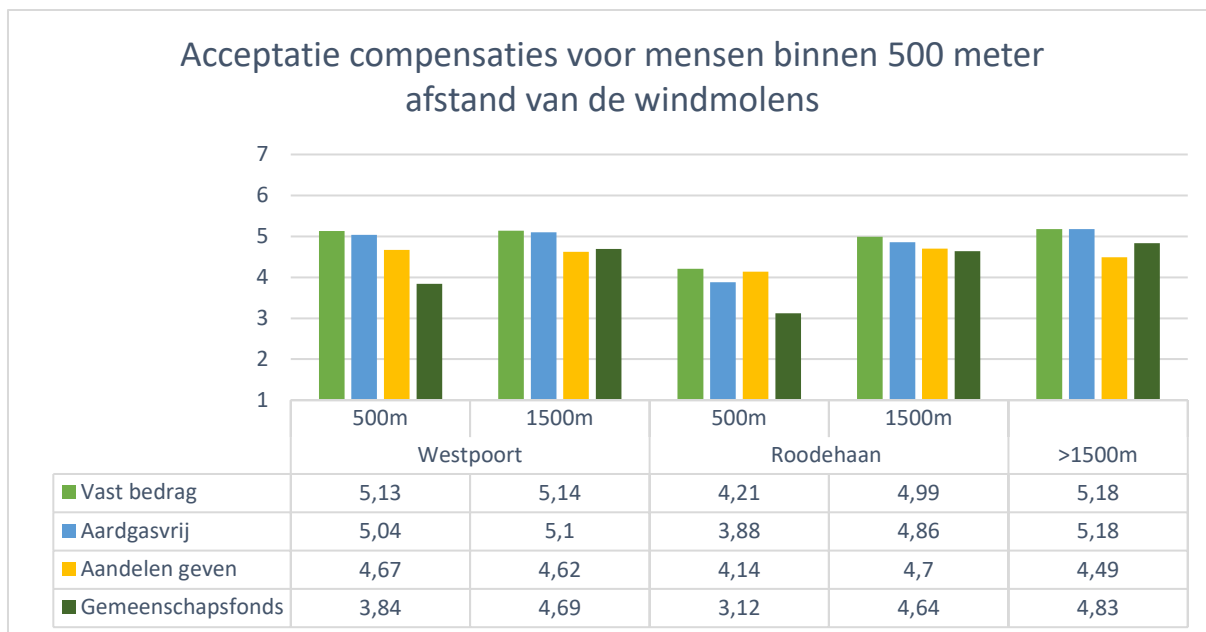
- *Een vast jaarlijks bedrag (vast bedrag);*
- *Het geven van aandelen in de windmolens (aandelen geven);*
- *Het oprichten van een gemeenschapsfonds dat binnen 500 meter van de windmolens kan worden gebruikt (gemeenschapsfonds);*
- *Het gebruik van de opbrengsten van windenergie om de woningen binnen 500 meter van de windmolens aardgasvrij te maken (aardgasvrij).*

Mogelijke compensaties voor mensen binnen 1500 meter van de windmolens:

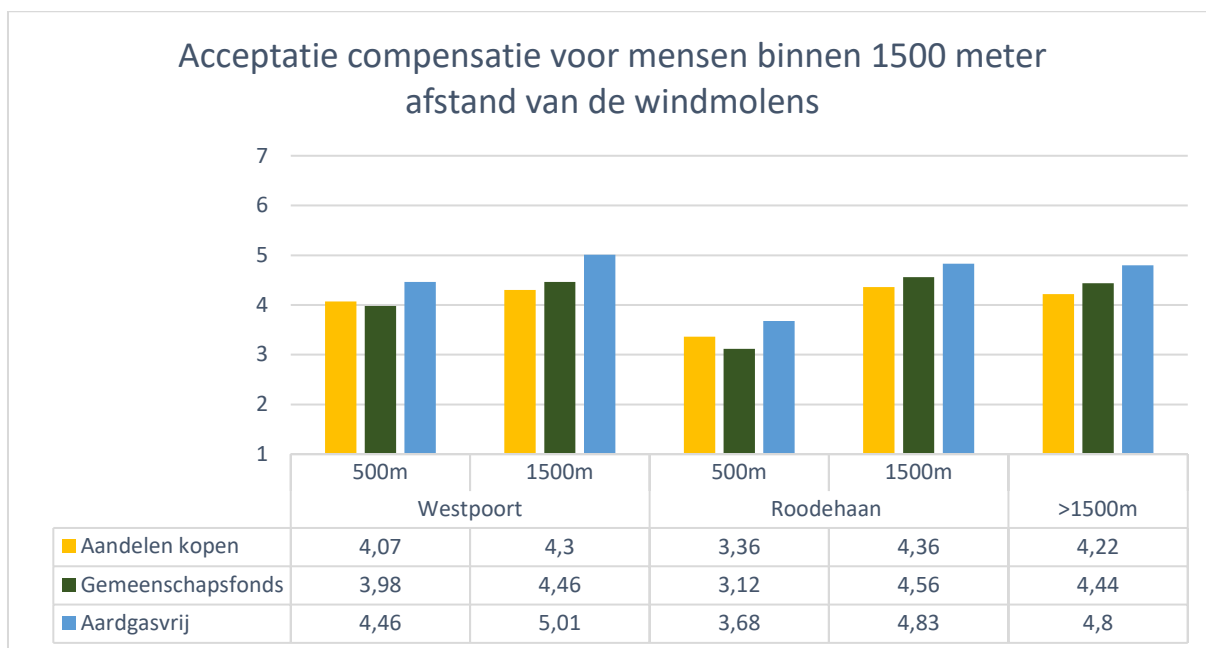
- *Het te koop aanbieden van aandelen in de windmolens aan bewoners binnen 1500 meter van de windmolens (aandelen kopen);*
- *Het oprichten van een gemeenschapsfonds dat binnen 1500 meter van de windmolens kan worden gebruikt (gemeenschapsfonds);*
- *Het gebruik van de opbrengsten van windenergie om de woningen binnen 1500 meter van de windmolens aardgasvrij te maken (aardgasvrij).*

Mogelijke compensaties voor de rest van de gemeente Groningen:

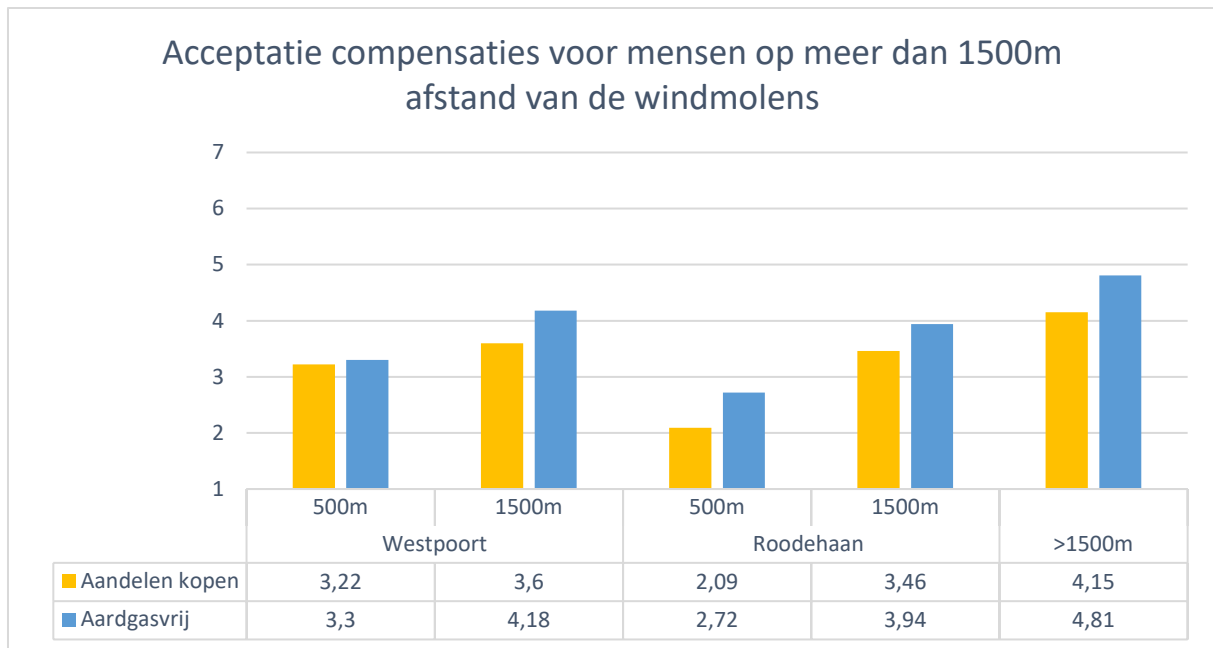
- *Het te koop aanbieden van aandelen in de windmolens aan bewoners in de gehele gemeente Groningen (aandelen kopen);*
- *Het gebruik van de opbrengsten van windenergie om de woningen in de hele gemeente Groningen aardgasvrij te maken (aardgasvrij).*

Figuur 13: acceptatie van verschillende compensaties voor mensen binnen 500 meter afstand van de windmolens.

Figuur 14: acceptatie van verschillende compensaties voor mensen binnen 1500 meter afstand van de windmolens.

Figuur 15: acceptatie van verschillende compensaties voor mensen op meer dan 1500 meter afstand van de windmolens.

In alle regio's vindt men het min of meer acceptabel dat bewoners binnen 500 meter worden gecompenseerd voor het plaatsen van de windmolens. De meest acceptabele compensaties voor mensen binnen 500 meter zijn een jaarlijks vast bedrag en de woningen aardgasvrij maken, gevolgd door het geven van aandelen. Bewoners buiten 500 meter beschouwen ook een gemeenschapsfonds als een redelijk acceptabele manier om bewoners binnen 500 meter te compenseren, maar de bewoners die zelf binnen 500 meter wonen, vinden deze vorm van compensatie minder acceptabel.

Woningen aardgasvrij maken wordt als de meest acceptabele compensatie gezien voor mensen binnen 1500 meter van de windmolens, gevolgd door een gemeenschapsfonds en het verkopen van aandelen. Compensaties voor bewoners binnen 1500 meter en verder worden als acceptabel gezien door de bewoners daar, maar minder door de bewoners die dichterbij de mogelijke windmolens wonen.

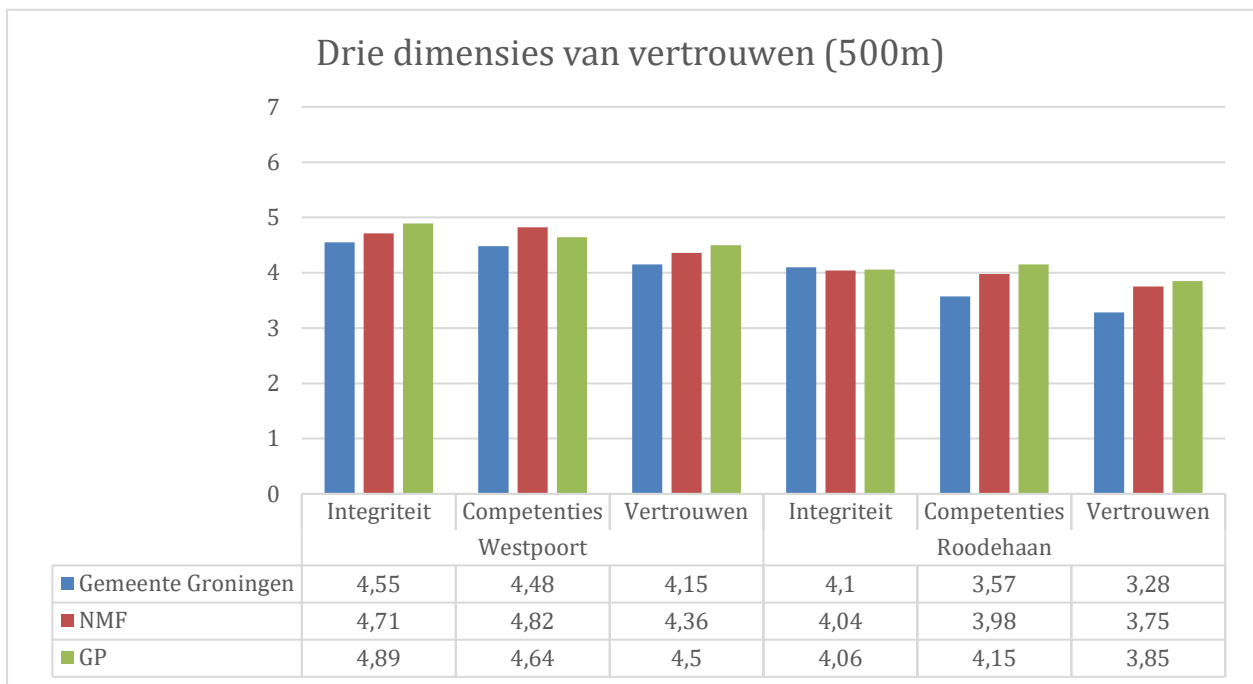
Opvallend is dat mensen in Roodehaan die binnen 500 meter van de mogelijke windmolens wonen, alle mogelijke compensaties weinig acceptabel vinden, zowel de compensaties binnen 500 meter als (en vooral) de compensaties voor de regio's verderop.

Hoofdstuk 3: Vertrouwen

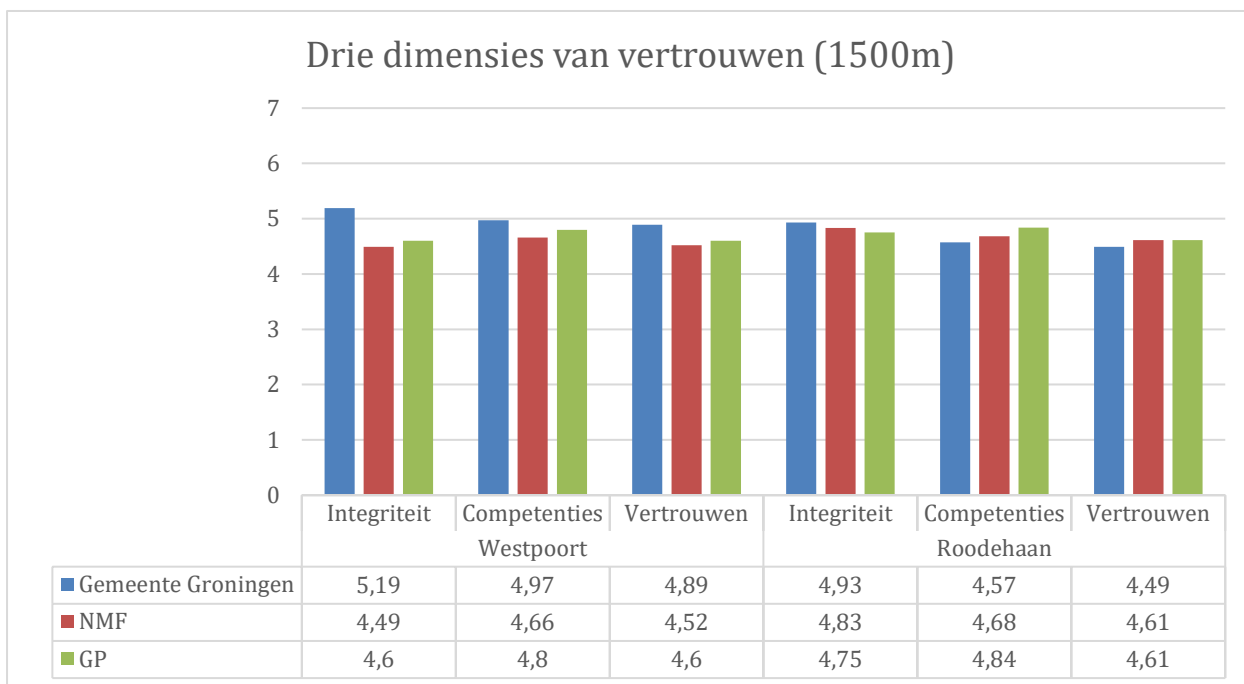
We hebben mensen gevraagd naar hun vertrouwen in de volgende drie partijen die betrokken zouden (kunnen) zijn bij het plaatsen van windmolens in Westpoort en Roodehaan:

- de Gemeente Groningen;
- de Natuur- en Milieu Federatie Groningen (NMF);
- Grunneger Power (GP).

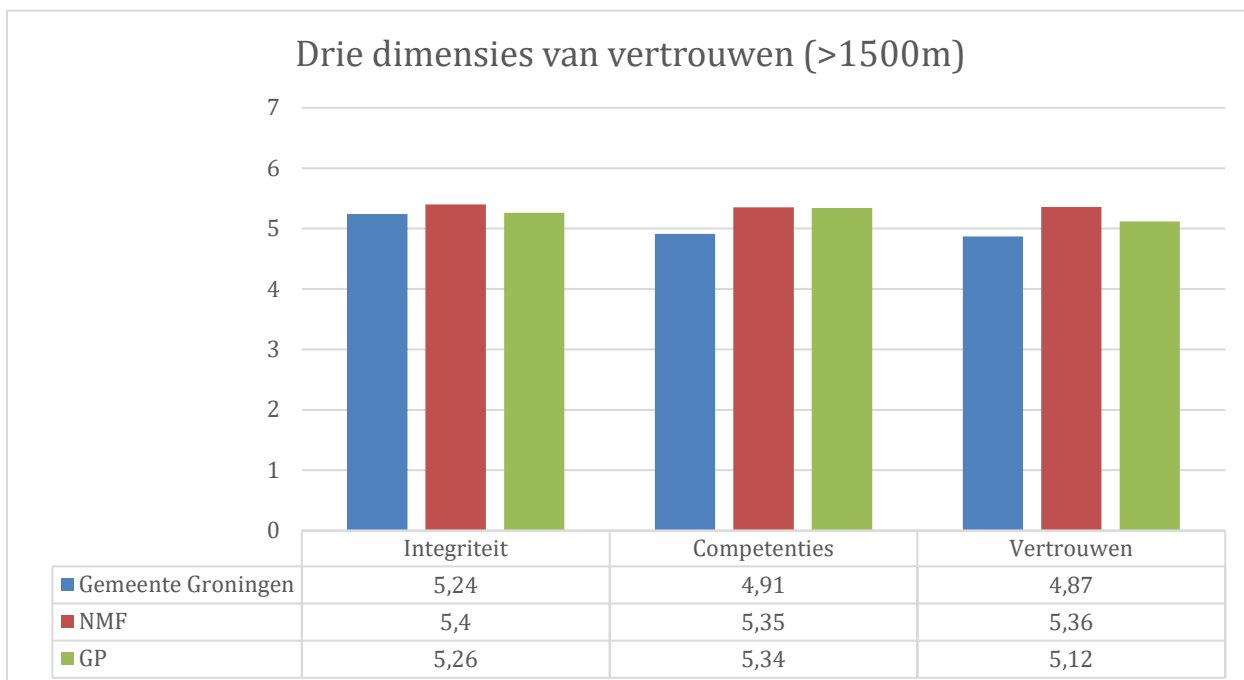
We hebben drie dimensies van vertrouwen gemeten: integriteit (de mate waarin een partij *de belangen van de bewoners in acht neemt en open is in communicatie over windmolens*), competenties (de mate waarin een partij *deskundig is en de benodigde kennis en vaardigheden heeft om windmolens te ontwikkelen*) en algemeen vertrouwen (de mate waarin een partij *te vertrouwen is*); alle vragen werden beantwoord op een schaal van 1 ‘helemaal mee oneens’ tot 7 ‘helemaal mee eens’.

Figuur 16: vertrouwen in betrokken partijen onder bewoners binnen 500 meter van de windmolens.

Figuur 17: vertrouwen in betrokken partijen onder bewoners binnen 1500 meter van de windmolens.

Figuur 18: vertrouwen in betrokken partijen onder bewoners op meer dan 1500 meter van de windmolens.

Mensen die dicht bij de mogelijk windmolens wonen en de windmolens het minst acceptabel vinden, hebben het minst vertrouwen in betrokken partijen. Ze hebben het minste vertrouwen in de gemeente Groningen en net iets meer vertrouwen in Grunneger Power en Natuur- en Milieufederatie Groningen. Vooral in Roodehaan op 500 meter van de windmolens is er weinig algemeen vertrouwen in betrokken partijen, alsmede op de dimensies integriteit en competenties. Verder valt op dat algemeen vertrouwen vaak lager is dan de dimensies integriteit en competenties. Als laatste zijn de vragen over het vertrouwen in de gemeente Groningen vaker beantwoord dan de vragen over het vertrouwen in Natuur- en Milieufederatie Groningen en Grunneger Power, wat erop kan duiden dat de meeste mensen minder bekend zijn met de laatste twee partijen.

Hoofdstuk 4: Participatie

We hebben meerdere vragen gesteld over hoe men betrokken wil worden bij besluitvorming over windmolens in Westpoort en Roodehaan. Specifiek hebben we gevraagd naar de meningen over:

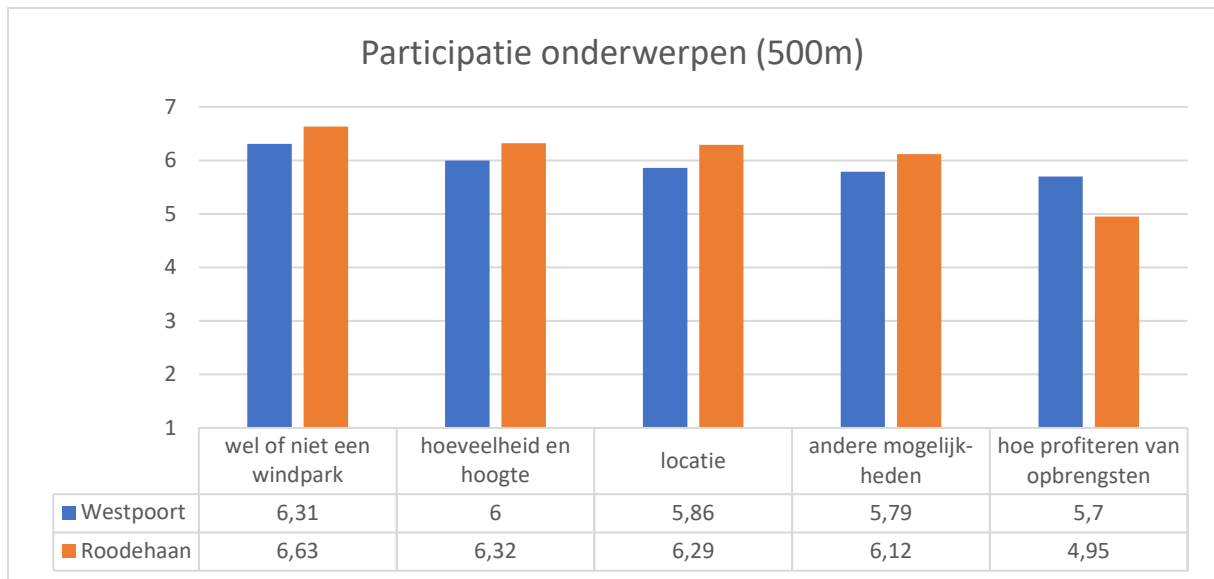
- Bij welke beslissingen over windmolens men betrokken wil worden (bijv. over andere mogelijkheden om duurzame energie op te wekken in de gemeente Groningen of hoe de bewoners kunnen profiteren van de opbrengsten; 4.1.);
- Hoe men betrokken wil worden (bijv. opiniepeilingen, interactieve bijeenkomsten; 4.2);
- De wenselijke vormen van publieke participatie (informatie ontvangen, inspraak hebben, meebeslissen over beleid; 4.3);
- In welke fase van de besluitvorming men betrokken wil worden (bij het maken van de gemeentelijke visies over duurzame energie, bij het maken van wijkstrategieën over duurzame energie of bij het ontwikkelen van specifieke projecten; 4.4);
- Op welk niveau van besluitvorming men betrokken wil worden (besluitvorming over duurzame energie op landelijk, regionaal of lokaal niveau; 4.5);
- Tenslotte hebben we gevraagd in hoeverre men *zelf* betrokken wil worden bij de besluitvorming over windmolens in Roodehaan en Westpoort (4.6).

4.1 Onderwerpen voor bewonersparticipatie

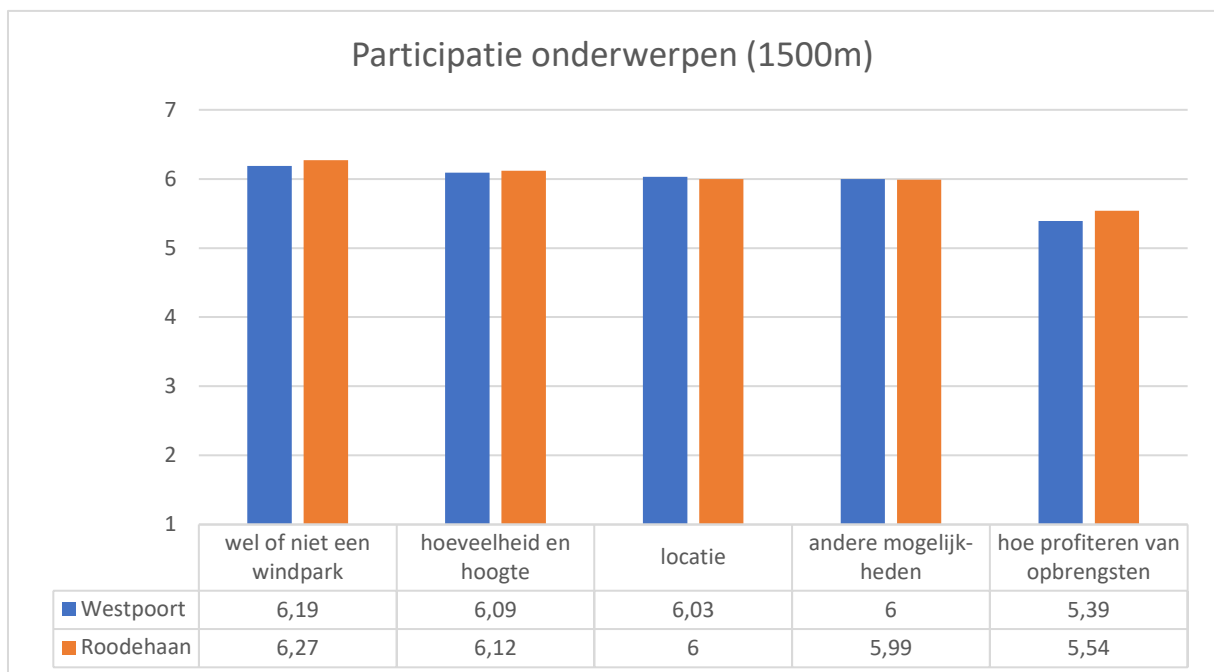
We hebben gevraagd hoe men denkt over het betrekken van de inwoners bij verschillende beslissingen over windmolens:

- *Het wel of niet een windpark te ontwikkelen in Westpoort en Roodehaan (wel of niet een windpark);*
- *Andere mogelijkheden om duurzame energie op te wekken in de gemeente Groningen (andere mogelijkheden);*
- *Hoe de bewoners kunnen profiteren van de opbrengsten van windenergie (hoe profiteren van opbrengsten);*
- *De specifieke locatie voor de windmolens (locatie);*
- *De hoeveelheid en hoogte van de windmolens (hoeveelheid en hoogte).*

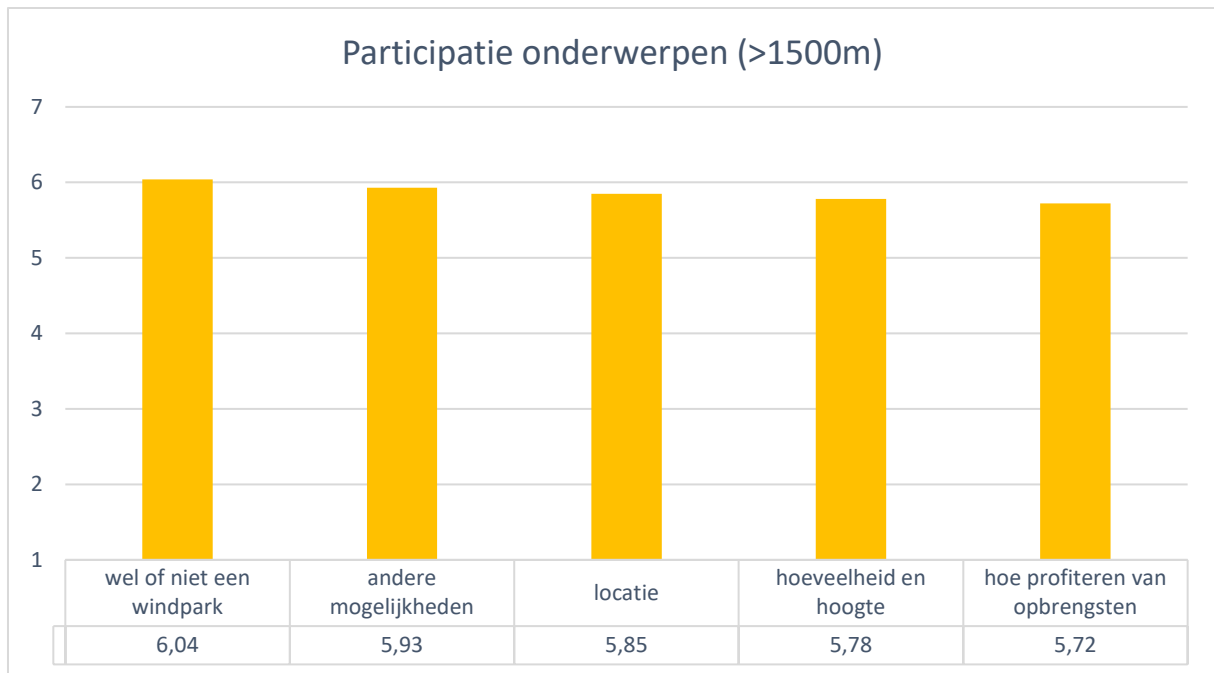
Specifiek hebben we gevraagd hoe wenselijk (van 1 'helemaal niet wenselijk' tot 7 'heel wenselijk') en hoe noodzakelijk (van 1 'helemaal niet noodzakelijk' tot 7 'heel noodzakelijk') men het vindt om de bewoners te betrekken bij deze beslissingen. De antwoorden op deze twee vragen hangen sterk samen. We hebben deze daarom samengevoegd tot één schaal voor wenselijkheid van publieksparticipatie bij deze verschillende beslissingen.

Figuur 19: de mate waarin men betrokken wil worden bij verschillende beslissingen, onder bewoners binnen 500 meter.

Figuur 20: de mate waarin men betrokken wil worden bij verschillende beslissingen, onder bewoners binnen 1500 meter.

Figuur 21: de mate waarin men betrokken wil worden bij verschillende beslissingen, onder bewoners op meer dan 1500 meter afstand.

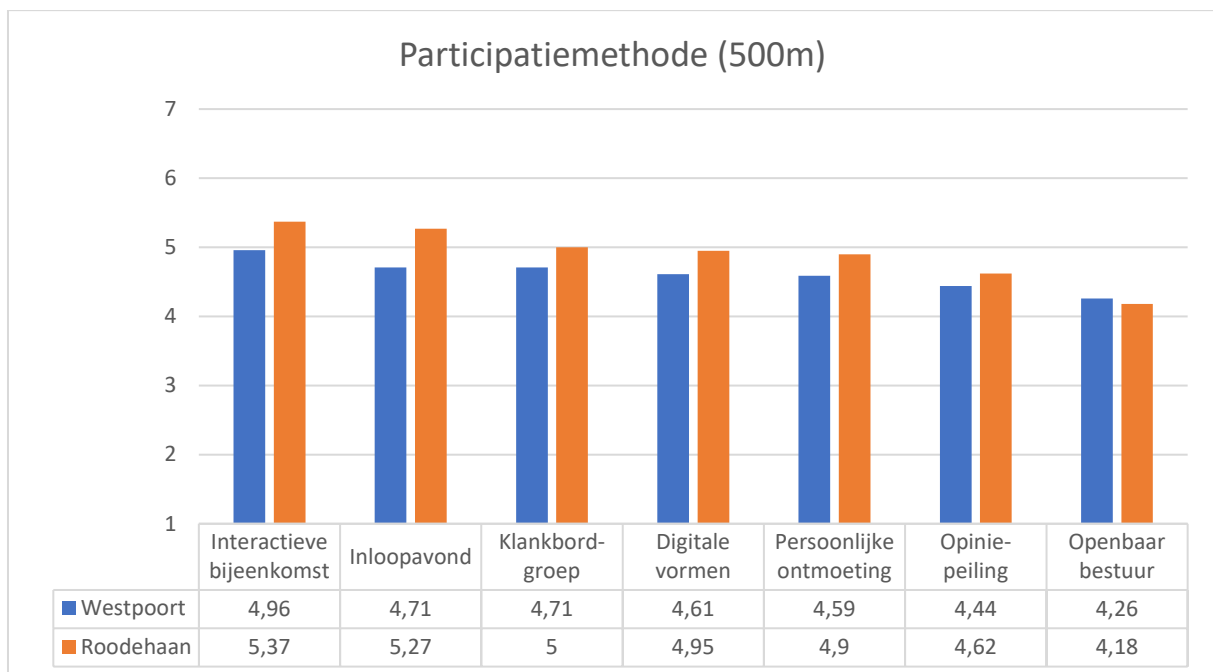
Uit de resultaten blijkt dat men bij de verschillende beslissingen betrokken wil worden, vooral bij de beslissing wel of niet een windpark te ontwikkelen. Net zoals in voorgaande onderzoeken zien we dat men vraagstukken wil bespreken die bij het ontwikkelen van een project niet (meer) bespreekbaar zijn, zoals andere mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie (Perlaviciute & Squintani 2019; Perlaviciute, Squintani & Metz, 2019).

4.2 Methode van bewonersparticipatie

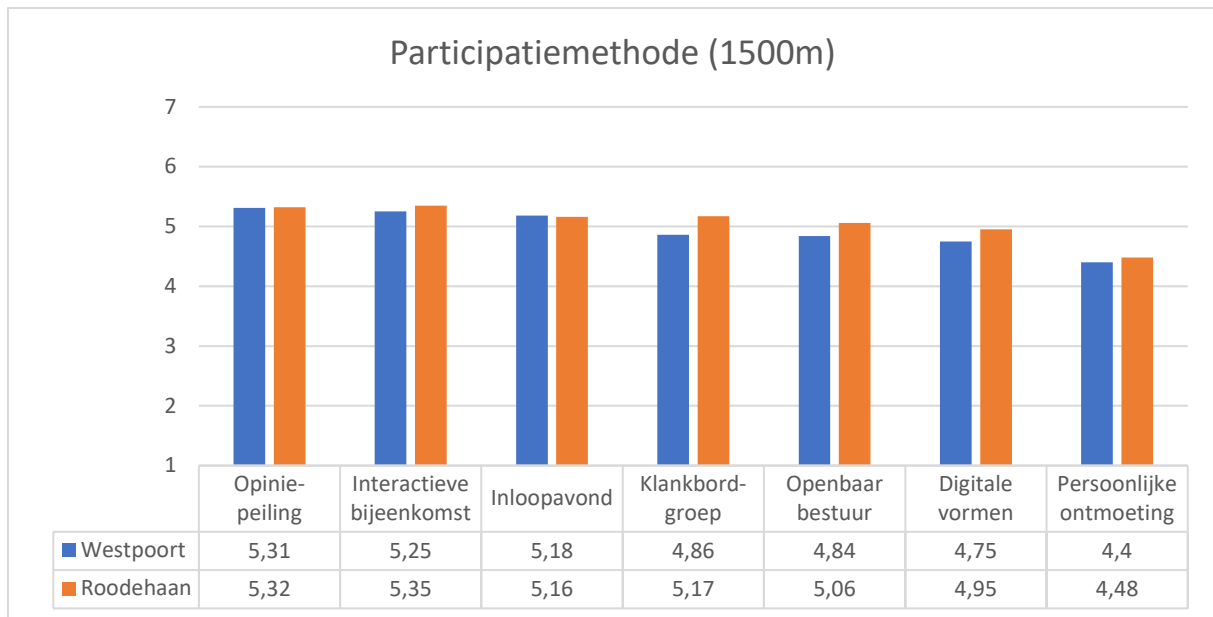
We hebben gevraagd hoe men denkt over de volgende methodes van publieksparticipatie:

- *Opiniepeilingen;*
- *Digitale vormen van participatie;*
- *Interactieve bijeenkomsten in de wijk;*
- *Inloopavonden in de buurt;*
- *Persoonlijke ontmoetingen;*
- *Een klankbordgroep;*
- *Openbaar bestuur.*

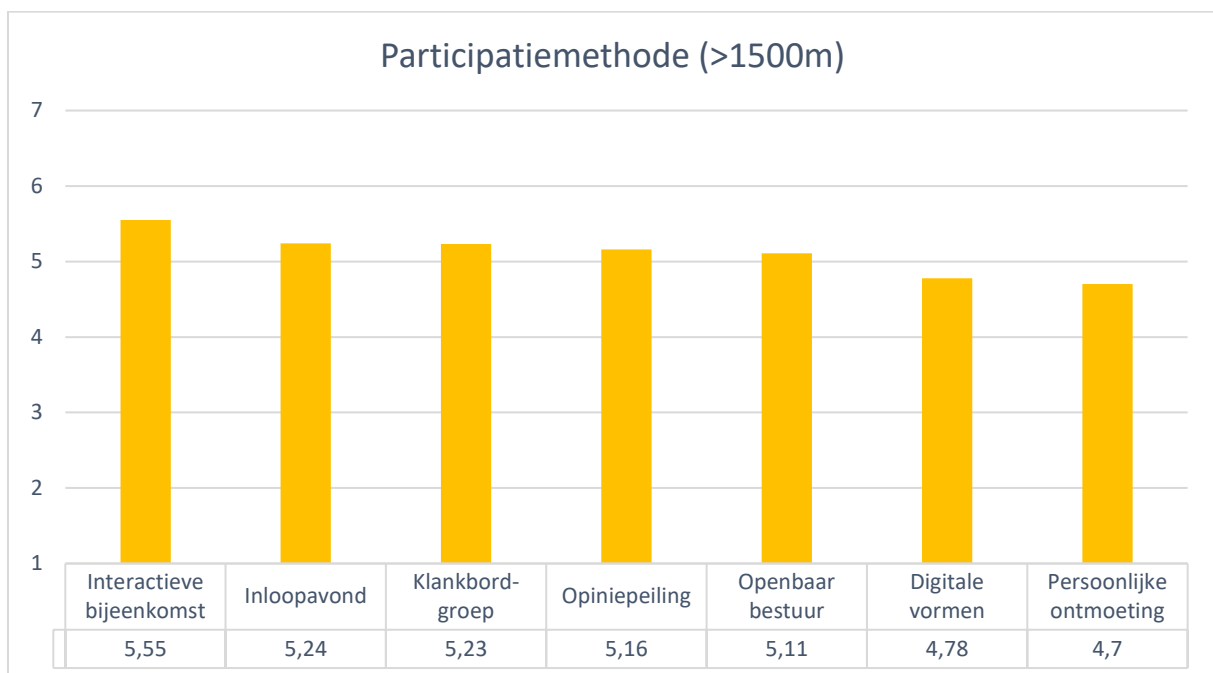
Specifiek hebben we gevraagd hoe negatief dan wel positief deelnemers de bovenstaande methodes vinden (van 1 'heel negatief' tot 7 'heel positief').

Figuur 22: Oordelen over verschillende methodes van bewonersparticipatie, onder bewoners binnen 500 meter van de windmolens (van 1 'heel negatief' tot 7 'heel positief').

Figuur 23: Oordelen over verschillende methodes van bewonersparticipatie, onder bewoners binnen 1500 meter van de windmolens (van 1 ‘heel negatief’ tot 7 ‘heel positief’).

Figuur 24: Oordelen over verschillende methodes van bewonersparticipatie, onder bewoners op meer dan 1500 meter afstand (van 1 ‘heel negatief’ tot 7 ‘heel positief’).

Men oordeelt het meest positief over interactieve bijeenkomsten. Andere methodes voor participatie worden ook relatief positief beoordeeld, bijvoorbeeld inloopavonden en een klankbordgroep. Openbaar bestuur en opiniepeilingen zijn minder positief beoordeeld. In het eerdere onderzoek in de provincie Groningen, werden opiniepeilingen als zeer positief beoordeeld voor het betrekken van mensen in besluitvorming over energietransitie (Perlaviciute & Squintani, 2019). Wellicht wil

men meer interactieve participatiemethodes zodra de projecten concreter worden en dichter bij mensen komen.

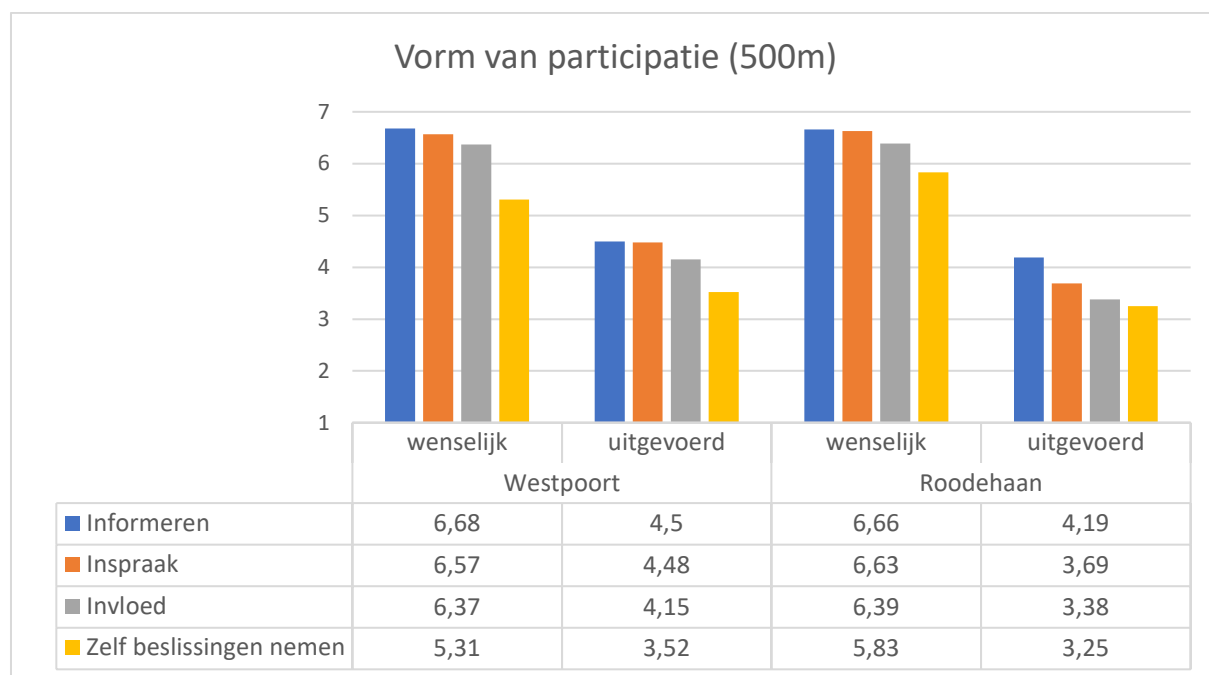
4.3 Vorm van participatie

We hebben gevraagd hoe men denkt over de volgende vormen van participatie om bewoners te betrekken bij het besluitvormingsproces:

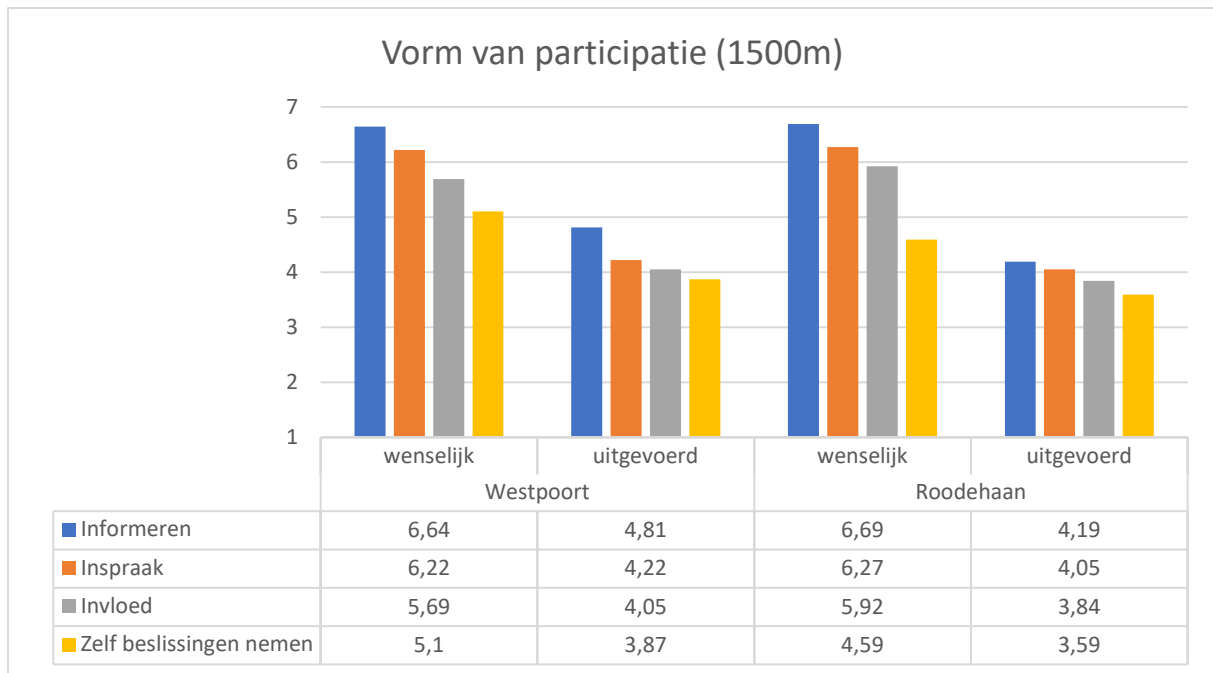
- *Bewoners informeren over windmolens in Westpoort/Roodehaan (informeren);*
- *Bewoners inspraak geven over windmolens in Westpoort/Roodehaan (inspraak);*
- *Bewoners de beslissingen laten beïnvloeden over windmolens in Westpoort/Roodehaan (invloed);*
- *Bewoners zelf de beslissingen laten nemen over windmolens in Westpoort/Roodehaan (zelf beslissingen nemen).*

Specifiek hebben we gevraagd hoe wenselijk (van 1 ‘helemaal niet wenselijk’ tot 7 ‘heel wenselijk’) en noodzakelijk (van 1 ‘helemaal niet noodzakelijk’ tot 7 ‘heel noodzakelijk’) men het vindt om bewoners op de bovenstaande vormen te betrekken.

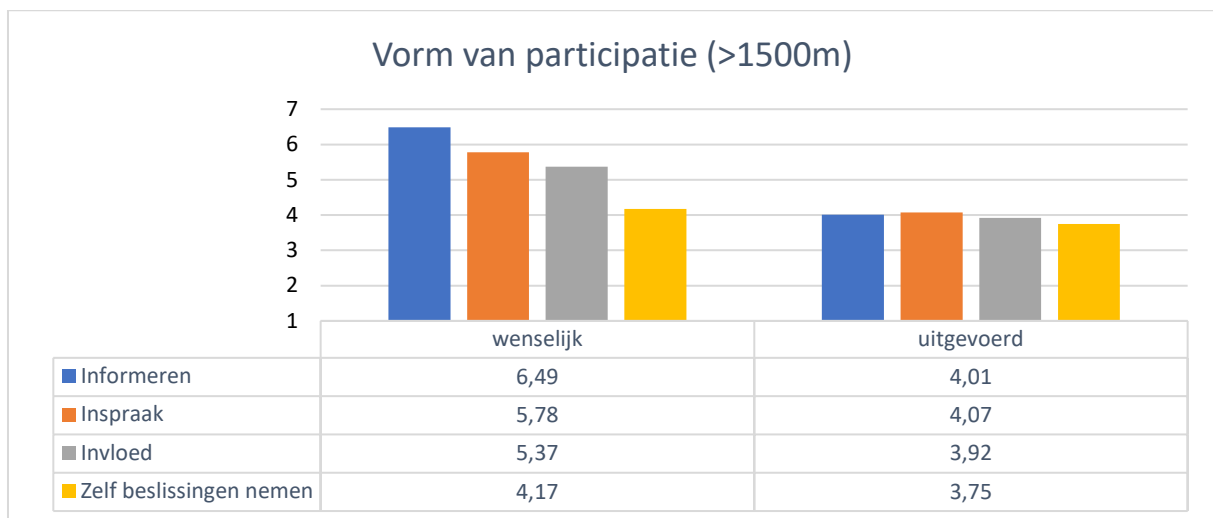
De antwoorden op wenselijkheid en noodzakelijkheid hangen sterk samen; daarom hebben we deze samengevoegd tot één schaal voor wenselijkheid van de participatievorm. Daarnaast hebben we gevraagd in hoeverre men vindt dat de bovenstaande drie participatievormen momenteel goed worden uitgevoerd (van 1 ‘nu helemaal niet goed uitgevoerd’ tot 7 ‘nu heel goed uitgevoerd’).

Figuur 25: de mate waarin men verschillende vormen van participatie wenselijk en momenteel goed uitgevoerd vinden, onder bewoners binnen 500 meter van de windmolens.

Figuur 26: de mate waarin men verschillende vormen van participatie wenselijk en momenteel goed uitgevoerd vinden, onder bewoners binnen 1500 meter van de windmolens.

Figuur 27: de mate waarin men verschillende vormen van participatie wenselijk en momenteel goed uitgevoerd vinden, onder bewoners op meer dan 1500 meter van de windmolens.

Men vindt dat bewoners geïnformeerd moeten worden, inspraak moeten hebben, en beslissingen kunnen laten beïnvloeden over de windmolens. Vooral bewoners binnen 500 meter in Westpoort en Roodehaan geven dit sterk aan. Men geeft in minder mate aan dat bewoners zelf de beslissingen moeten kunnen nemen. Echter, mensen die dicht bij de mogelijke windmolens wonen, willen in meerdere mate zelf beslissingen kunnen nemen. In het onderzoek naar publieksparticipatie in de besluitvorming rond energietransitie in de provincie Groningen (Perlaviciute & Squintani, 2019), was de mate waarin men zelf beslissingen wil nemen ($M = 4.44$) vergelijkbaar met het gebied buiten 1500 meter in dit onderzoek. Dit suggereert dat mensen de beslissingen zelf willen nemen wanneer de projecten dicht bij hen komen.

Verder vindt men dat alle deze vormen van publieksparticipatie (op dit moment) niet goed worden uitgevoerd.

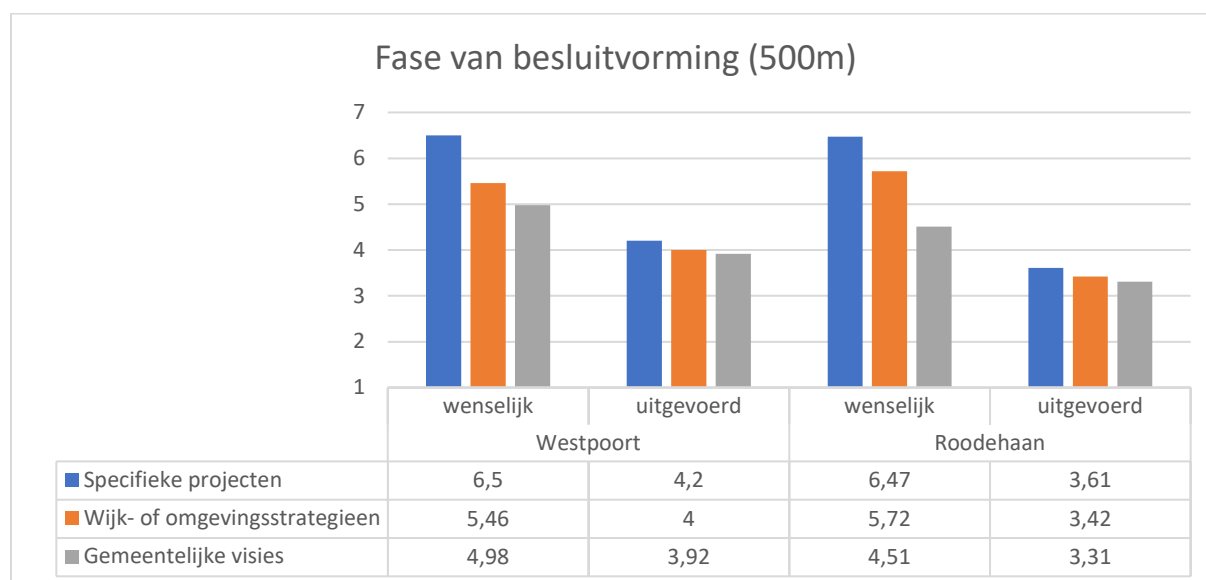
4.4 Fase van besluitvorming

We hebben gevraagd hoe men denkt over het betrekken van de bewoners bij de verschillende fases van besluitvorming:

- *bij het maken van algemene gemeentelijke visies over duurzame energie (bijv. met hoeveel procent CO₂-uitstoot moet afnemen) (gemeentelijke visies);*
- *bij het maken van de wijk- of omgevingsstrategieën voor duurzame energie (bijv. hoeveel zonne- en windenergie er moet komen en waar) (wijk- of omgevingsstrategieën);*
- *bij het ontwikkelen van specifieke projecten (bijv. windmolens in Westpoort/Roodehaan) (specifieke projecten).*

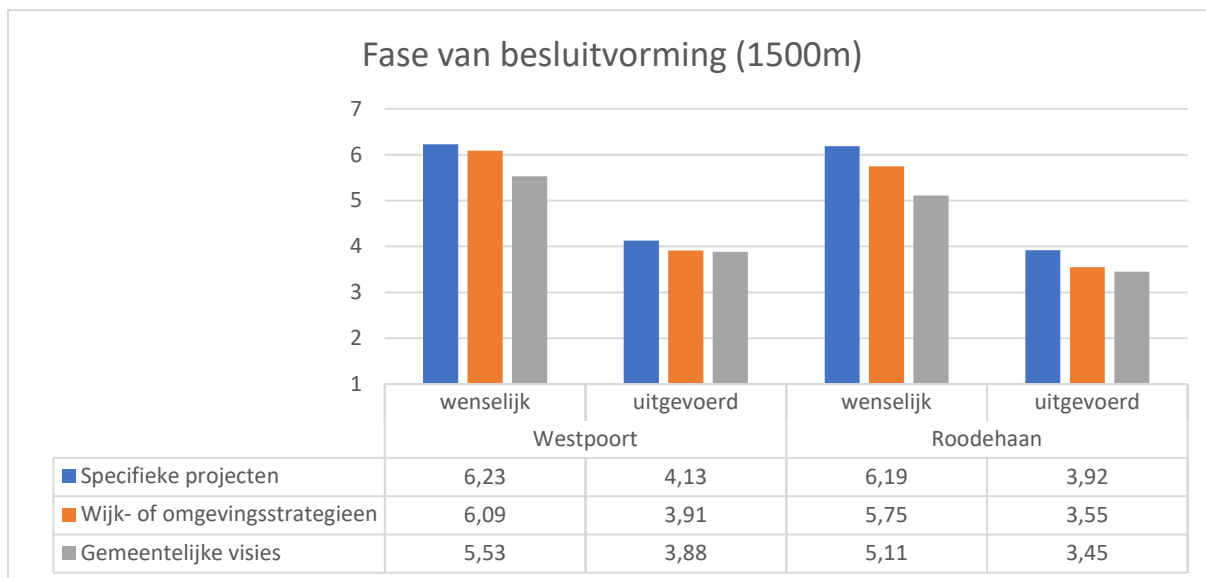
Specifiek hebben we gevraagd hoe wenselijk (van 1 ‘helemaal niet wenselijk’ tot 7 ‘heel wenselijk’) en noodzakelijk (van 1 ‘helemaal niet noodzakelijk’ tot 7 ‘heel noodzakelijk’) men het betrekken van de bewoners in deze fases vindt. De antwoorden op deze twee vragen hangen sterk samen; daarom hebben we deze samengevoegd tot één schaal voor wenselijkheid.

Daarnaast hebben we gevraagd in hoeverre men vindt dat het betrekken van bewoners bij deze verschillende fases momenteel goed wordt uitgevoerd (van 1 ‘nu helemaal niet goed uitgevoerd’ tot 7 ‘nu heel goed uitgevoerd’).

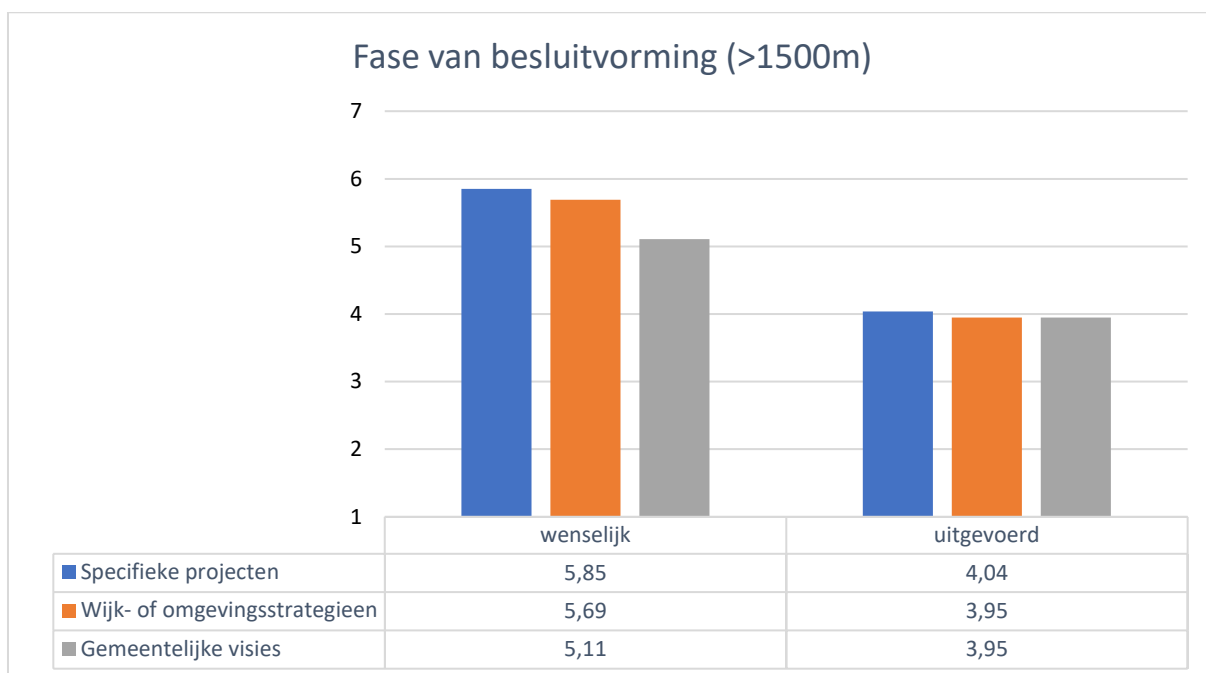

Figuur 28: de mate waarin men publieksparticipatie in verschillende fases van besluitvorming wenselijk en momenteel goed uitgevoerd vindt, onder bewoners binnen 500 meter van de windmolens.

Figuur 29: de mate waarin men publieksparticipatie in verschillende fases van besluitvorming wenselijk en momenteel goed uitgevoerd vindt, onder bewoners binnen 1500 meter van de windmolens.

Figuur 30: de mate waarin men publieksparticipatie in verschillende fases van besluitvorming wenselijk en momenteel goed uitgevoerd vindt, onder bewoners op meer dan 1500 meter van de windmolens.

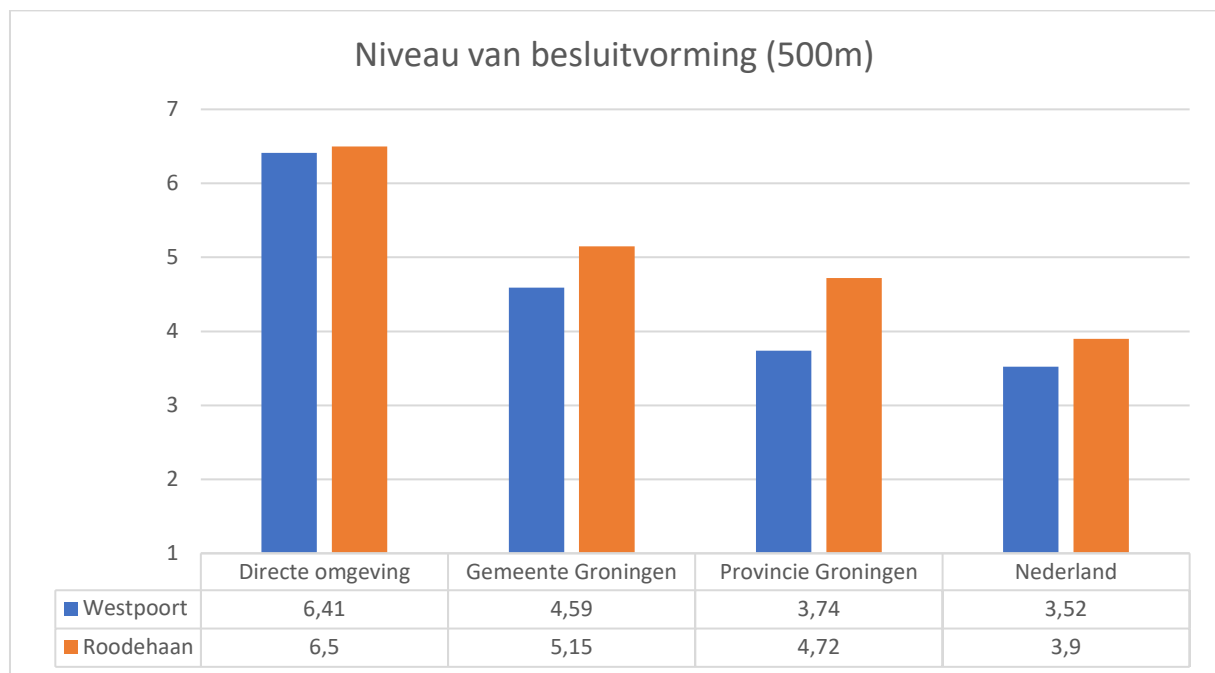
Men wil het meest participeren bij het ontwikkelen van specifieke projecten en in mindere mate bij het maken van wijk- of omgevingsstrategieën en gemeentelijke visies. Dit komt overeen met de bevindingen uit onze vorige onderzoeken naar de energietransitie in de Provincie Groningen (Perlaviciute & Squintani, 2019) en een warmtenet in Vinkhuizen (Perlaviciute, Squintani, & Metz, 2019). Verder denkt men dat publieksparticipatie in al deze fases (op dit moment) niet goed wordt uitgevoerd.

4.5 Niveau van besluitvorming

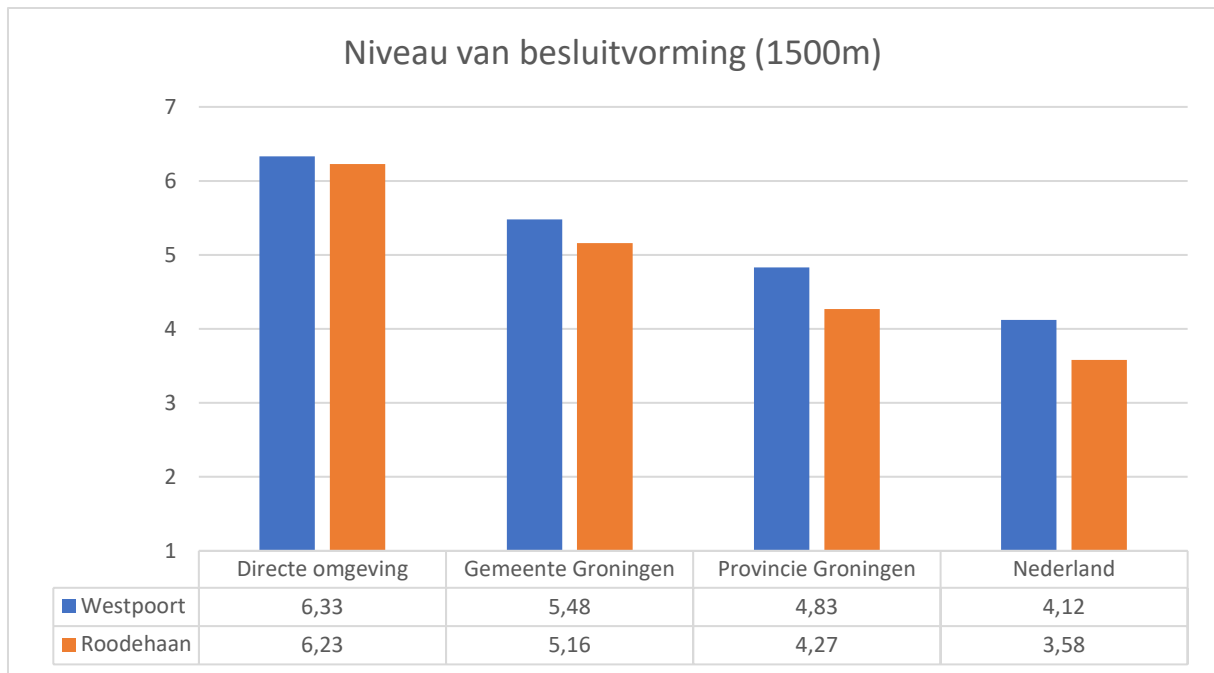
We hebben gevraagd hoe men denkt over het betrekken van de bewoners op verschillende niveaus van besluitvorming:

- *in Nederland;*
- *in de provincie Groningen;*
- *in de gemeente Groningen;*
- *in hun directe omgeving.*

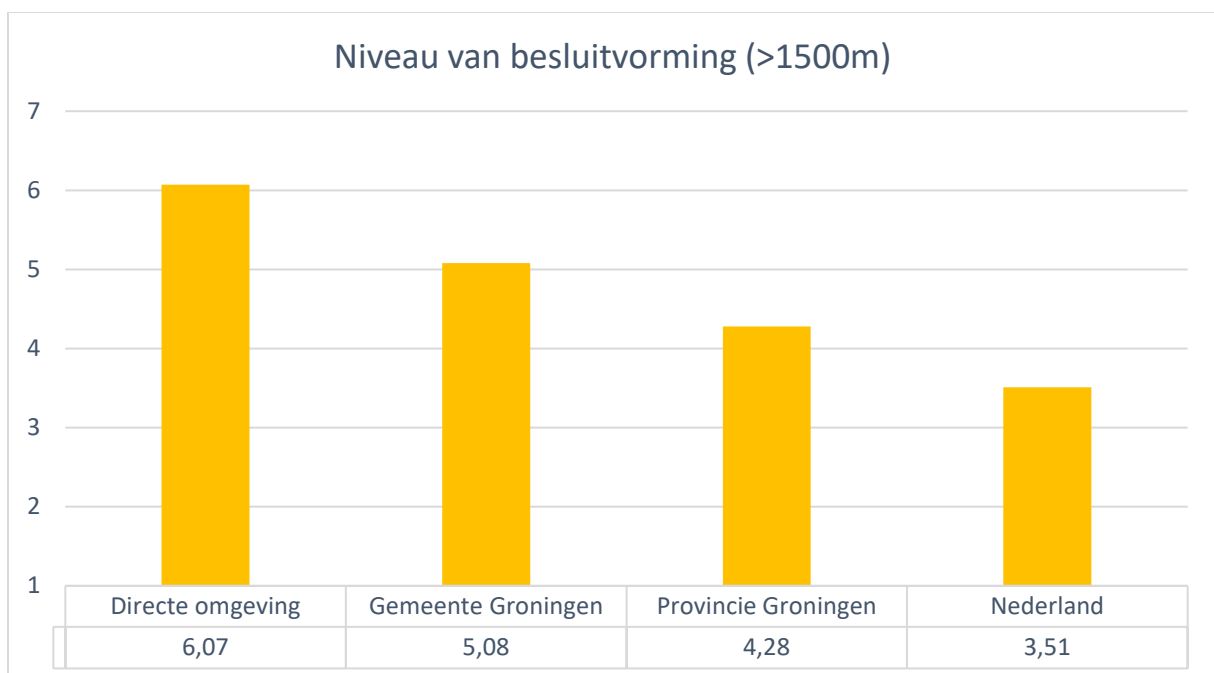
Specifiek hebben we gevraagd in welke mate (van 1 'helemaal niet' tot 7 'in zeer hoge mate') men vindt dat bewoners van Westpoort/Roodehaan betrokken moeten worden bij besluitvorming over duurzame energie op de bovenstaande niveaus.

Figuur 31: de mate waarin men betrokken wil worden bij besluitvorming op verschillende niveaus, onder bewoners binnen 500 meter van de windmolens (van 1 'helemaal niet' tot 7 'in zeer hoge mate').

Figuur 32: de mate waarin men betrokken wil worden bij besluitvorming op verschillende niveaus, onder bewoners binnen 1500 meter van de windmolens (van 1 ‘helemaal niet’ tot 7 ‘in zeer hoge mate’).

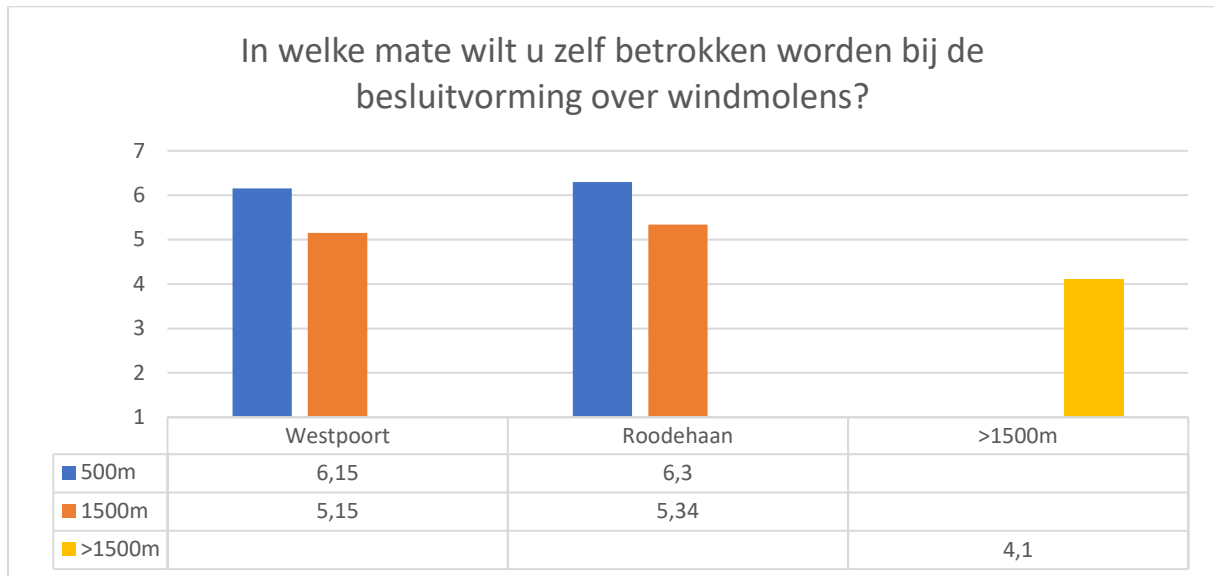
Figuur 33: de mate waarin men betrokken wil worden bij besluitvorming op verschillende niveaus, onder bewoners op meer dan 1500 meter van de windmolens (van 1 ‘helemaal niet’ tot 7 ‘in zeer hoge mate’).

Uit de resultaten blijkt dat men het meest betrokken wil worden bij besluitvorming op het lokale niveau, vooral in hun directe omgeving, en in mindere mate op het regionale en nationale niveau. Hoe dichterbij de mogelijke windmolens mensen

wonen, hoe meer ze betrokken willen worden bij besluitvorming over duurzame energie in hun directe omgeving.

4.6 In hoeverre wilt u zelf betrokken worden bij de besluitvorming over windmolens?

We hebben gevraagd in hoeverre men *zelf* betrokken wil worden bij de besluitvorming over windmolens in Roodehaan en Westpoort (van 1 ‘helemaal niet’ tot 7 ‘helemaal wel’).

Figuur 34: de mate waarin men zelf betrokken wil worden bij besluitvorming over windmolens in Westpoort en Roodehaan (van 1 ‘helemaal niet’ tot 7 ‘helemaal wel’).

Hoe dichterbij de mogelijke windmolens mensen wonen, hoe meer ze zelf betrokken willen worden bij de besluitvorming over windmolens in Roodehaan en Westpoort. Mensen die buiten 1500 meter van de mogelijke windmolens wonen, zijn het minst gewillig om betrokken te worden bij deze besluitvorming.

Literatuur

Perlaviciute & Squintani (2019). De mening van inwoners van de provincie Groningen over de energietransitie. Onderzoeksrapport. Beschikbaar via <https://www.rug.nl/about-us/collaboration/research-collaboration/onderzoekenergietransitie/afgeronde-projecten/energietransitie-in-de-provincie-groningen>

Perlaviciute, Squintani, & Metz (2019). De mening van inwoners van Vinkhuizen-Noord over een aardgasvrij Vinkhuizen-Noord. Onderzoeksrapport. Beschikbaar via <https://www.rug.nl/about-us/collaboration/research-collaboration/onderzoekenergietransitie/afgeronde-projecten/een-gasvrij-vinkhuizen-noord>